

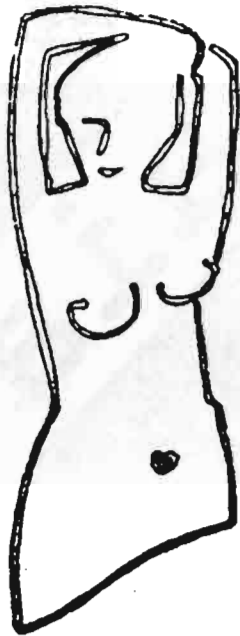
Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Arxiu Històric Comarca
de Vilanova i la Geltrú

TALAIA

agrupació
excursionista
VILANOVA I LA GELTRÚ

BUTLLETI PER ALS SOCIS
GENER-FEBRER-MARÇ 91

Mercè

SALÓ DE BELLESA

D.N.I. 77.076.129 R

C/ Gas, 9 / Tel. 815 45 00

Josep Coroleu, 101 / Tel. 815 68 09

08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

T'HO MIRIS COM T'HO MIRIS

**A PARTIR DEL 23 D'ABRIL, ELS DILLUNS I ELS DIVENDRES
ESTAREM A CASA TEVA
AL CANAL 49.**

Canal Blau - Televisió de Vilanova

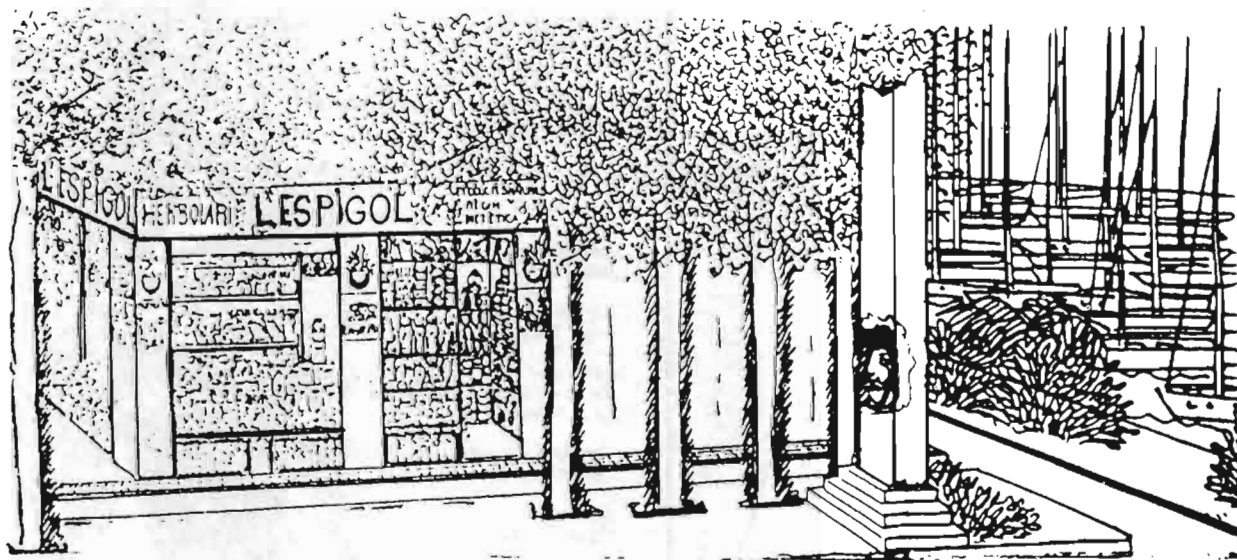

AUTO - ESCOLA I ASSEGURANCES

DOMENECH

**PLAÇA CATALUNYA, 8 - TEL. 893 06 67
08800 - VILANOVA I LA GELTRÚ**

ARA TAMBÉ, ACADÈMIA NÀUTICA

HERBOLARI L'ESPIGOL

Herbes, Dietètica, Formatges i Especialitats

Rambla de la Pau, 103 - Tel. 815 13 11

08800 Vilanova i la Geltrú

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

C/. Comerç, n.º 4

Tel. 893 12 57

VILANOVA I LA GELTRU

Butlletí per als socis

GENER-FEBRER-MARÇ 91

SUMARI

EDITORS

Agrupació Excursionista Talaia

PRESIDENT

Salvador Butí i Papiol

SECRETARI

Antoni Sagarra i Mas

REDACCIO BUTLLETÍ

Secció de Cultura

DIRECCIÓ I MUNTATGE

Josep Blanes

EDICIÓ I PUBLICITAT

Blanca Forgas
Agustí Poch
Oriol Ventosa
Virtut Castro
Ma. Carme Barceló
Joan Sivill

EQUIP DE COL·LABORADORS

Vicenç Carbonell
Josep Voltà
Toni Sagarra
Salvador Butí
Angels Parès

IMPRESSIO

Grafiques Llopart
C/. Sant Antoni, 63
Tel. 891 03 12
Sant Sadurní d'Anoia

DIPOSIT LEGAL

B-24619-90

FOTO PORTADA :
Cascades glaçades al
riu, entre Rupit i el
Salt de Sallent.

Editorial

Equip de Redacció

III Caminada Popular de Vilanova

Josep Blanes

Refent camins del GR - COLLACABRA

Josep Blanes

Refent camins del GR - MATAGALLS

Blanca Forgas

Refent camins del GR - LLABERIA

Blanca Forgas

Campament d'Hivern al Cadí

Toni Castelló

Crònica del "cotarro" talaïenc

Equip de Redacció

El "hobby" d'aquest hivern :

L'ermita de Sant Gervasi

Joan Lluís Sivill

XXXIII Marxa d'Orientació i Regularitat per

Descripció

Toni Sagarra

Classificacions de la XXXIII Marxa

Comissió organitzadora

Una incursió a l'esquí nòrdic a Sant Joan de

l'Erm

Josep Blanes

Tota una nova aventura

Jordi Mestres

Una sortida d'esquí

Roger Pena

Les Coves de l'Hort Xic i de Cal Sant

Xavier Conesa, Antoni Ferrer, Josep M. Jansà i
Lluís Mormeneo

Els ànecs a l'embassament del Foix

Toni Sagarra

Savina i sivina

Vicenç Carbonell

Alpinistes i ... Mont-rebei

Marcel·lí Ferrer P.

Noves vies d'escalada a les Penyes de Can Mar-

cé

Marcel·lí Ferrer P.

El "Carrasclet" i Capçanes

Josep Voltà

Atenció ! Perill d'allaus

Roger Pena

Com es viu el Carnaval

Toni Sagarra

Noticiari

Equip de Redacció

Editorial

En aquests últims temps, estem vivint intensament una onada d'agressions al medi natural. Veiem com grans quantitats de petroli són vessades al mar i quantitats no menys grans són cremades amb la conseqüent producció de gasos, cendres, etc. Això fa que una vegada més, els que estimem la natura ens sentim corpresos i entristits en veure com, de mica en mica, el nostre planeta és menys habitable.

També fa, però, a la vegada, que redoblem la nostra vigilància i els nostres esforços per aconseguir que allò que està al nostre abast, el nostre entorn, es respecti el més possible.

Aquests dies veiem com la tèrmica de Cubelles, que sembla que ja l'acceptem, omple de fum l'aire que respirem. Demanem des de la nostra posició que, com a mínim, es consumeixi un combustible menys contaminant o que es controli més la sortida de fums, altrament ens haurem d'abstenir de recollir aigua per a les cisternes i caldrà anar en compte amb la pluja àcida que, a part de malmetre la vegetació, deteriora tot allò que mulla.

Algú, alguna vegada, va dir que cremarien gas natural!

No obstant això, creiem que tota actitud de respecte amb el medi comença per nosaltres mateixos, i potser caldrà recordar que els excursionistes, si no vigilem, podem malmetre força els indrets que visitem, una bossa de plàstic, una llauna... tarden molt a desaparèixer, un arbre trencat, tarda molt a tornar a créixer. Arrancar una planta sense cap finalitat, destruir una flor encara que només sigui per olorar-la és el nostre gra de sorra per contribuir a l'empobriment de la nostra flora.

Una pell de taronja no tarda massa a desaparèixer, però si més no deixa una sensació de brutícia i és el primer pas perquè un altre dia s'hi deixi una altra cosa.

No costa gaire emportar-nos les deixalles a casa. Després tindrem més força moral per queixar-nos.

*Fent
Camí*

III CAMINADA POPULAR DE VILANOVA

Una pujada col·lectiva al Puig Montgròs

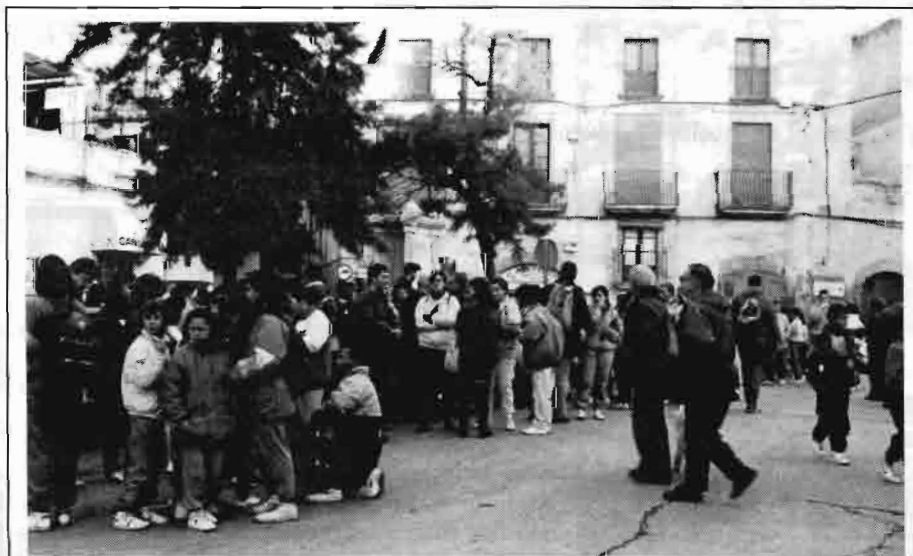
A prop de les nou del matí, l'antiga barriada del Palmerar, entre la Geltrú i Vilanova, es veié envaïda per una munió de caminaires que sortien de tot arreu. Alguns, mig adormits encara, altres més cridaners, tots s'anaven

situant damunt el Torrent de la Pastera i al voltant de la Plaça del Pou, mentre comentaven animadament sobre el plànol i el relat de la Caminada l'itinerari a seguir. Tot i que la pluja del dia anterior havia espantat alguns, la majoria

d'inscrits eren allí, disposats a fruit d'un dia que s'havia llevat amb un cel clar i net.

Érem 325 i potser algun més que s'hi va afegir sense dir res. Quan els coets que donaven la sortida van esclatar, aquella comitiva multicolor es va posar en marxa, decidida a passar una matinal tan agradable com si fos una festa, tot i que cal considerar-la, efectivament, com la festa casolana dels caminaires i excursionistes locals.

La remor dels diàlegs que s'havien encetat entre els participants omplia l'antic carrer dels Gitanos, fins que, ja davant la Creu de Xiribia, quan l'espai s'obria, el xivarri es va esvaïr. I passàrem per darrera del Cementiri i del Barri del Tacó, havent deixat a un costat la Torre del "plats i olles", i continuàrem per la vella carretera a Sant Pere de Ribes -avui tallada-, fins seguir cap al camí de Santa Magdalena, després de passar per sota la variant de la C-246 i pel costat de la zona industrial. Tiràrem enrera per la carretera d'enllaç amb la de Vilafranca, comptant amb l'excel·lent col·laboració de la Guàrdia Urbana, que ens aturà el trànsit i féu passar tota la caminada, fins que ens encaixonàrem dins els marges que conformen el vell camí a Santa Magdalena. Aquí la comitiva s'allargassà molt, puix el camí és molt estret, però ja davant la masia, ens reagrupàrem tots en l'aturada prevista per a l'esmorzar. La masia, que segons l'opuscle explicatiu de l'itinerari data del segle passat, té adossada la vella

Els caminaires a la sortida de la Plaça del Pou.
Foto: J. Casas

Descansant a Santa Magdalena. Foto: J. Casas

La Caminada passa per la Rambla de Solers.
Foto: J. Casas

ermita al seu costat, la qual va ésser refeta després de la guerra civil; la seva antiguitat data de 1401. Molta gent gran encara recorda els aplecs que s'hi feien uns anys enrera, i pel que sembla actualment s'estan tornant a revifar. La petita ermita fou oberta perquè els caminaires la poguessin contemplar; així mateix alguns pogueren visitar les diverses dependències de la masia.

Ens acomiadàrem d'aquell lloc reculant i fent cap a un espectacular camí, recte com un tret, conegut com la **Rambla de Solers**, a banda i banda voltat d'ametllers, que tothom hagués volgut veure florits, però només alguna flor escadussera començava a despuntar. No patiu, l'organització ho tindrà en compte per a properes ocasions !

La llarga corrua d'excursionistes, tot fent petar la xerrada, canvià de terme municipal gairebé sense adonar-se'n, si no hagués estat per la **fita de terme** que, a mitja Rambla, més enllà del Torrent de la Piera, ens marcava que ja érem al terme de Ribes. Passàrem per darrera de la finca de Solers, avui com sabeu convertida en Casino i de la qual, en passar per davant la porta posterior,

encara poguérem veure les instal·lacions per als espectacles estivals.

Deixàrem Solers per agafar el camí que passava a frec de **Can Martí**, també conegut com a Can Girabals, avui restaurada pels seus propietaris i on tenen instal·lada una important quadra de cavalls. Però seguiríem amunt pel **camí ral**, i més tard, ja sota un sol esplèndid que es feia notar, la Caminada passaria per **Can Masalleres**, una masia restaurada que no ofería massa interès.

Ja per dins el bosc de Mont-

gròs, vam baixar a trobar el que queda de l'antiga **Font dels Tarongers**, avui ja inexistent com a tal, puix el volant d'inèrcia que abans es feia servir per accionar la bomba de succió i tot l'artefacte de pujar l'aigua han desaparegut totalment i no es veu cap vestigi que allí hagués existit una font. Un parell de tarongers, enmig de gran quantitat de vegetació, resten com a fidel testimoni del topònim de l'indret. A poca distància d'allí, els caminaires van passar per davant la **masia de Montgròs**, mig abandonada, sobretot a la part més moderna que és adossada a la vella masia, on encara vam poder veure l'hora al rellotge de sol de la seva façana. L'itinerari aquí segueix per corriols, fondals i bosc, fins que en una elevació, just sota d'una torre de la línia elèctrica d'alta tensió, els participants pogueren optar per pujar al **Montgròs** per una dreuera, entremig de pins i roques dels rasclets, que si bé era més curta també era molt més dreta, o bé davallar una mica fins trobar la pista que puja fins als **Vinyals** i d'allí, per la carena mig urbanitzada, seguir igualment amunt per un pendent molt més llarg, però també molt més suau. Com que l'elecció era lliure, els més ardits empengueren la drecera, mentre una altra bona colla, més o menys la meitat, optaren per la pista més planera. Finalment, en grups molt

L'alcalde assedegat, dalt del cim del Puig Montgròs.
Foto: J. Casas

Tots els caminaires dalt del Montgròs en la foto per a la posteritat. Foto: J. Casas

espargits, tots els caminaires assoliren els **358 m d'alçada** que ostenta el **Puig Montgròs**.

Tothom pogué gaudir d'una immensa panoràmica que des d'allí es divisa. Així veiérem tot el massís del Garraf i les serres que tanquen el Penedès per la part de dalt, com són les de Font-rubí i La Llacuna, que s'oferien a darrer terme. Davant nostre teníem el Puig de l'Aliga i a sota Canyelles. A la vessant oposada, Sitges, Sant Pere de Ribes, Vilanova i, més lluny, Cubelles, amb la xemeneia de la tèrmica. Els qui no havien pujat mai en aquell cim quedaren sorpresos, no sols per l'immens paisatge que divisaven, sinó també per aquell bosc d'antenes de TV i ràdio que guameixen la carena com cireres damunt d'un pastís, però enlletgint el paisatge. El que hem d'aguantar per poder veure bé la tele...!

Després de l'arribada a dalt de

tot, els comentaris eren de tots els colors, però la majoria de satisfacció per haver pujat allí. Mentre tothom es refrescava amb les begudes que havia cedit gentilmente Cobega, S.A., uns descansaven de la pujada, altres comentaven l'itinerari, altres feien fotografies panoràmiques o si no recorrien l'ampla plataforma del cim, guaitant cap a totes les bandes, això sí, crec que tots amb una agradable retrobada amb la natura.

Una estona més tard érem convidats a agrupar-nos per fer una foto multitudinària on els fotògrafs "immortalitzarien" aquella estada col·lectiva al cim de més de tres-cents vilanovins i vilanovines, i que comptava entre molts altres amics, amb l'estimable presència de l'Alcalde de la ciutat i tres regidors més, que participaven de forma privada sense caire oficial, només per pur plaer de caminar per la muntanya i fer

petar la xerrada amb amics i coneguts.

Però la davallada s'imposava i de seguida una llarga corrua de gent fent ziga-zaga per un pedregós i estret corriol, que de vegades esdevenia pedruscall, faria cap al **Bosc de les Llèmenes**, sense deixar la carena. En un revolt més avall, poguérem saludar un equip de la Creu Roja que estava amantent per si algú prenia mal. Per sort no va haver d'actuar i per descomptat que tenen el nostre agraïment per la seva desinteressada i excel·lent col·laboració. Ens acostàrem travessant el fondal cap al **Mas de les Catalunyes**, que ens quedava una mica enlairat. A la porta del mas ens reagrupàrem tots, puix la Caminada s'havia anat allargassant i els darrers trigarien una mica. Per damunt les edificacions del caseriu, domina una torre quadrada, relativament moderna i pintada de blanc i actualment el conjunt presenta un

Després del reagrupament al Mas de les Catalunyes. Foto: J. Casas

aspecte restaurat i amb el recinte clos per tanques de tela metàl·lica, on s'endevina una activitat eminentment agrícola. Seguiríem per la pista que va del Coll d'en Ferran a la carretera de Vilafranca, fins que a la dreta trobaríem l'imponent cingle de la pedrera del Roca, just quan entrem al terme municipal de Vilanova. És evident que aquí el paisatge resulta especialment malmès, i per molta legislació que es faci per reparar els estralls i intentar conservar l'entorn, aquestes ferides no hi ha qui les guareixi. Prop del camí, vam poder veure un tímid

intent d'amagar el desgavell, havent plantat uns pins que ja eren mig ofegats per un voluminós moviment de terres.

A l'esquerra ens quedava l'antic Corral de Carro, el camí del qual seguiríem en sentit de davallada cap a migdia, directes cap a la Masia Samà on finalitzava el recorregut. Com ja és tradicional, un esplèndid vermut i begudes refrescants ens esperaven sota la pineda de la masia. De mica en mica anaren arribant tots, alguns amb aspecte de cansament, d'altres més fresquets. Després d'una bona

traguejada als porrons i fer el pica-pica, el col·loqui es perllongà una bona estona, fins que el nostre president, en Salvador Butí, donà les gràcies a tothom per la seva assistència alhora que els emplaçava per a la seva participació l'any vinent. Poc a poc, les diferents colles s'anaven acomiadant i tiraven avall cap a Vilanova.

Com cada any ens agrada fer esment dels participants més grans i més petits. Enguany els més grans foren, com l'any passat, l'Abelard Martí, de 83 anys i també el Josep Casas, de 76, el Jaume Valls, de 74 o el Salvador Artigas, de 72, mentre que els menuts de menys edat foren el Sergi Rigol, de 4 anys, i el Jordi Almirall, la Núria Sagarra, el Teo Linares i el Miquel Alcaraz, tots ells de 5 anys. La Caminada, comptant fins a Vilanova, tenia 15.9 km. Només cal dir que tots plegats poguem fer molts quilòmetres més !

Josep Blanes

Hivern de 1991

L'espectacular cingle de la Pedrera del Roca. Foto: J. Casas

Refent camins del GR

COLLSACABRA

**HOSTAL DE LA RIBA-SANT
JOAN DE FABREGUES-RUPIT**
33 PARTICIPANTS, 4 h
16 DESEMBRE DE 1990

Una de les zones que més havien agradat als senderistes del GR en el recorregut de fa dos anys, sense cap dubte fou el Collsacabra. Encara que en aquesta jornada no coincidíem en l'itinerari, sí que anàvem a parar al mateix lloc: **Rupit**. Havíem sortit de l'Hostal de la Riba, després d'haver travessat el pantà de Sau, i ben aviat deixàvem el camí que pujava cap a Tavertet seguint el GR-2. Contràriament a la darrera vegada que vinguérem per aquests paratges, que n'érem 200, avui escassament som 33 caminaires, això sí, igual que l'altra vegada el fred és viu, encara que el dia és clar.

Aquesta primera part de l'itinerari, que encara transcorre per la comarca de les **Guillerries**, no presenta cap tipus de dificultat i, en canvi, la panoràmica ve presidida pels espectaculars cingles de Tavertet, que es perllonguen fins a Sant Joan de Fàbregues i per sota de Rupit al Salt de Sallent i Cadevall, i molt més enllà, pels cingles del Far. El camí ample, que entre planer i pujador va deixant masies a ambdós costats, arriba a un punt on no hi ha més remei que enfilar-nos. Som a prop del **Mas del Pendís** i ens adonem que en una de les aturades s'ha afegit a la comitiva un jove gat que pidolava quelcom de menjar, i com que s'hi va trobar bé, de seguida fou adoptat. I arrapat a la motxilla o als braços i miolant, ja el tenim enfilant-se cap a Sant Joan de Fàbregues amb el somriure some-

guer d'algun caminaire que preferia estalviar-se pes en aquella pujada.

Desembocaríem a dalt alhora que canviàvem de regió o subcomarca, és a dir, veníem de les **Guillerries** i entràvem al **Collsacabra**, també dit el **Cabrerès**. Unes quantes giragonses del camí i aviat ens presentaríem a l'antiga parròquia de **Sant Joan de Fàbregues**, que data de l'any 961. En diverses èpoques ha sofert diverses reconstruccions i afegits, tot i que conserva bona part de la seva estructura romànica. Actualment vam poder veure la construcció annexa que feia de rectoria, convertida en una casa de colònies regentada per la Diputació de Barcelona. Aquí el reagrupament fou llarg, puix com que havíem previst que l'itinerari fora

curt, les estones de descans les dilatàvem al màxim, tafanejant per la casa de colònies, mastegant quatre ganyips o buscant l'angle adequat per fer una bona fotografia del conjunt.

Però calia seguir. I abandonem Sant Joan per començar una lleugera davallada entre camps, havent deixat, prèviament, la pista que seguint el

Sant Joan de Fàbregues. Foto: Salvador Butí

GR portava a Rupit directament. Aquesta maniobra ens permeté de recórrer un camí que segueix per la vora de l'impressionant cingle. La panoràmica és francament espectacular i encapçalant el paisatge, a darrer terme, com si fos la proa d'un llarg vaixell, apareix la punta del Far. Mentrestant, i a primer terme, tenim el **Salt de Sallent**, avui minvat el cabdal d'aigua però guarnit amb llargs caramulls de glaç, igualment com l'estanyol que hi ha a la seva base, que apareix com una pista de patinatge. Les precaucions no són poques per poder guaitar cap al fons i prendre unes imatges de vídeo o fer fotografies, i més de quatre prefereixen no acostar-s'hi, fins i tot el miolar esparverat del gat que ens acompanya ens indica que no li agrada pas massa atansar-se a aquella timba.

No sortíem d'una impressió que ja ens fiquem en una altra. Ja deixant enrera el Salt de Sallent, hem d'anar enfilant-nos pels costats de la riera, fins i tot creuar-la, però prenent tota classe de precaucions; el glaç i la neu acumulada en aquest fondal han fet decididament bonic l'itinerari, això sí, insòlit i delicat, ja que més d'un senderista relliscaria trencant el glaç i posant els peus a l'aigua.

Una perspectiva dels cingles, amb el Far a darrer terme.
Foto: Salvador Butí

Més amunt, quedariem gratamente impressionats per dues de les cascades que forma el riu. L'esglaonat de les cascades era tot d'una peça, amb dolls de glaç i infinitat de caramulls i blocs de gel arrapats a la roca, mentre que els gorgs oferien una superfície blanca i consistent que gairebé permetia passar pel seu damunt. I continuariem amunt, fins que, sortint del bosc i a la vista del poble de Rupit, davallariem una mica creuant el rierol i seguint al peu del cingle, pujant unes escales

i planejant prop d'unes baumes.

Finalment, unes altres escales ens portarien als primers carrers de **Rupit**. A l'altra banda del riu, solitària, apareixia la capella de Santa Magdalena i al seu peu, al cingle, com si fos un orgue gegantí, penjaven espectaculars canonades de gel.

A Rupit sempre és agradable d'arribar-hi. Tot i que està molt restaurat, conserva un conjunt arquitectònic força coherent. Gairebé no tindríem ni temps per acostar-nos al carrer del Fossar, puix havíem de recuperar els dinars deixats a l'autocar. Evidentment, tampoc ens oblidaríem d'engronxar-nos una mica al **pont penjant**, ni d'assaborir, després de dinar, una bona copa d'aquella beguda típica de l'indret: la ratafia. Tornariem aviat cap a Vilanova, això sí, amb un element més: el nostre amic el gat.

Josep Blanes

Un aspecte de les cascades glaçades a prop de Rupit.
Foto: Salvador Butí

Refent camins del GR

MATAGALLS

COLL FORMIC-MATAGALLS-SANT MARÇAL
60 PARTICIPANTS, 2 h 45 min
20 DE GENER 1991

Tot i que el títol que encapçala l'article parla de "refer camins" no és ben bé així. Avui ens hem permès la "francesilla" de sortir dels nostres GR ja recorreguts per fer una escapada al massís del Montseny, més conegut de nom que de caminar-hi. La travessa del Matagalls, del coll Formic al coll de Sant Marçal. Qui s'hi resisteix, davant d'aquesta oferta? A més la caminada la presenten suau, sense massa desnivells, i això fa que s'hi apunti una colleta de gent menuda que sempre va bé de portar, així els "carrosses" no ens hem d'esforçar tant per quedar bé...

Sortim de Vilanova a dos quarts de vuit del matí i ja no parem fins al Coll Formic, inici de la travessada i on esmorzarem abans d'engegar a caminar.

Comencem, doncs, al mateix coll Formic (1145 m), nexa d'unió entre la regió de la Calma i la del Matagalls, i ens enfilem corriol amunt de cara a una boira que

ens fa témer el pitjor. Passem pel costat d'una superba alzina isolada i arribem a la Masia de Sant Andreu de la Castanya, una de les masies construïdes a més altitud (1250 m). Anem en direcció al turó Gros. Passada la masia comencem a entrellucar alguns claps de neu; el paisatge és hivernal cent per cent i el fred és viu. Arribem al pla de la Barraca (1370 m), un ample coll situat entre el turó Gros i el d'en Bessa. En un dia clar des d'aquí es divisa una bella panoràmica. Avui ens hem de contentar, però, en veure boira i un paisatge cada vegada més blanc de neu. Remuntem el fort pendent de la carena del turó Gros sense perdre de vista les marques verdes i vermelles que ja no deixarem fins arribar al cim

del Matagalls. La corrua de caminaires s'ha anat allargassant i amb alguns del més menuts quedem enrera vigilant de no perdre de vista la silueta, difuminada entre la boira, dels que van davant.

Des del cim del turó Gros (1520 m) entreveiem amb dificultat i per primer cop el Matagalls. Passem el coll de l'Estanyol (1500 m) i, tot planejant, assolim el coll dels Llops (1540 m), bonic prat situat sota el mateix cim del Matagalls. Després un ample llom ens porta directament al cim del Matagalls (1695 m), vèrtex geodèsic de primer ordre, cota màxima de la unitat orogràfica del mateix nom i tercera en altitud més important del conjunt del Montseny, després del Turó de

Acostant-nos al Pla de la Barraca. Foto: Josep Blanes

Els components de la sortida al peu de la Creu del Matagalls entremig de la neu i de la boira. Foto: Josep Blanes

l'Home i les Agudes (1707 i 1703 m respectivament). Som els darrers de la colla i, en arribar al costat de la coneguda **creu de Matagalls**, retrobem la resta del personal, mig pelat de fred. Tot i així ens permetem de jugar una mica amb la neu i fer algunes fotografies per recordar aquests moments de delícia entremig del blanc element.

Deixem el cim baixant pel caminet que segueix la carena SE. Passem pel collet de l'**Home Mort** (1657 m) i després comencem a baixar per l'interior d'una fageda fantàstica, avui totalment despullada de fulles i amb les branques cobertes de neu. Una autèntica meravella. Per a alguns, els més xics, és la primera vegada que trepitgen un tou de neu semblant i entremig d'aquest paisatge rigorosament hivernal se senten herois d'una aventura. En un punt determinat veiem les petjades típiques que algun porc-senglar ha deixat sobre la neu, i al cap de pocs moments sentim un brogit al propi temps que entreveiem per sobre nostre, en el pendent de la

muntanya, l'ombra fugissera d'un autèntic porc-senglar!

Deu minuts més tard, arribem al **coll Pregon** (1530 m), un dels colls més bonics del Montseny, a l'estiu encatit d'herba i avui totalment blanc. Al mig hi ha un monòlit. Flanquem el **turó de Collpregon** pujant lleugerament, i en acabar la pujada, el sender comença a baixar. Des d'aquí albirem el turó de l'Home i les Agudes. Voregem el **turó de Sant Marçal**, encara entre faigs, i dessemboquem al **pla del Parany** (1380 m). Ara el senderó baixa amb fort pendent i per terreny fortament erosionat. Comencem a divisar el coll i l'ermita de Sant Marçal on ens dirigim. Desemboquem en una esplanada al costat de la carretera que va de Sant Celoni a Viladrau, en el coll de Sant Marçal, a 1184 m. A l'altra banda de la carretera hi ha la famosa **taula dels Tres Bisbes**, situada en el punt de confluència de les tres comarques del Montseny. Ara ja ens dirigim de dret cap a l'ermita de Sant Marçal, que ja tenim davant nostre.

Aquí finalitza la travessada d'avui. Alguns entren a l'Hostal per dinar i altres ho fem al voltant de l'ermita. Per fer-nos passar el fred, alguns de la colla mengem un plat de xató deliciós i brindem amb cava. Passem l'estona esperant l'hora de marxar passejant pels voltants i badant davant les gàbies d'animals que tenen els de l'Hostal, entre els quals veiem famílies de porc-senglars. Als darrers moments

encara haurem de córrer per anar a agafar els autocars sota una pluja fina i insistent que ja comença a calar-nos. Deixem Sant Marçal i tornem a Vilanova sota la pluja. Ha estat una travessa afortunada, tot i la boira que no ens ha deixat assaborir plenament el paisatge. Un altre dia serà!

Blanca Forgas

Refent camins del GR

LLABERIA

"LA RUTA DEL CARRASCLET": CAPÇANES-LLABERIA-COLLDEJOU
55 PARTICIPANTS, 13.8 km
24 DE FEBRER DE 1991

Dificultats de darrera hora en la preparació de la travessa del Montnegre han fet que haguéssim d'ajornar-la i en la tria d'algun trajecte per sortir del pas s'ha pensat en aquesta ruta. Encara que no en la seva totalitat, avui refem un itinerari que ens quedà gratament gravat en el record per la seva bellesa tot recorrent el GR-7, ara fa justament cinc anys. Aquella vegada no tocàvem Capçanes, sinó que ens quedava una mica lluny, però bona part de la ruta sí que la repetim íntegrament.

Hem sortit de Vilanova i ens hem aturat a esmorzar a Falset. Hem tingut algunes dificultats amb el pas de l'autocar per uns carterons estrets. Un cop a Capça-

nes, ens fem una fotografia de grup al costat del famós guerriller Carrasclet, fill d'aquestes terres, la història del qual ens ha estat extensament explicada en el dossier que acompanya la descripció de l'itinerari. Avui més que mai pensem en el nostre bon amic de ruta, en Josep Voltà, gran coneixedor de la història i la gent d'aquesta regió, i de qui enyorem els seus divertits relats.

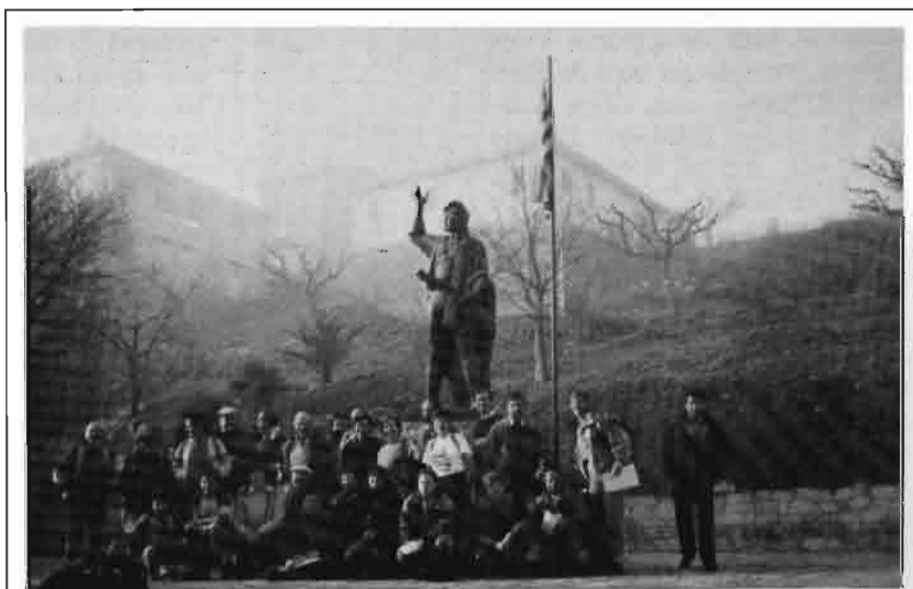
Un cop feta la foto, iniciem la travessa. Fa un dia esplèndid com ningú s'esperava, ja que la setmana ha estat una mica dolenta. Això ens fa emprendre la caminada amb empena i bon humor. Agafem un camí de carro, que transcorre entre conreus, resseguint la riera de la vall. Ens trobem aproximadament a 225 m alt. Ens ho agafem amb calma, ja que ens espera una bona pujada més endavant. Ens desviem del PR-C-8 i, passat l'ombrívol **Racó del Sental** i per sota el mas de Collet,

enllacem amb el GR-7, que prové de Tivissa. Aviat arribem al **pla de la Fou**, on fem un reagrupament, moment que aprofitem per picar alguna coseta, mentre comentem les incidències del propi passat Carnaval.

Seguim endavant i passem a gual el **barranc de la Vall**. Seguim aigües amunt fins a l'aiguabarreig del **barranc del Tortó i el de la Vall**. A partir d'ara, ens endinsem per la **vall del Tortó** i ens anem enfilant dreturerament cap al peu d'una espectacular cinglera. El paisatge és impressionant i encara que la pujada és forta, gairebé no ens n'adonem, emportats per la satisfacció d'anar superant aquell formidable rocam de la **serra de Llaberia**, envoltats d'un silenci insòlit, però diríem que característic dels paratges de les comarques tarragonines, i acompanyats d'una atmosfera nítida i un aire fresquet. No podem demanar més!

Al final de la llarga pujada, que alguns han fet més curta trescant i fent drecera com cabretes boges saltant pel rocam, la immensa vall del Tortó queda a la nostra esquerra, a molta fondària. El paisatge esdevé més pobre i més sec.

Arribem a la **Font de l'Horta**, situada al peu del camí. Un altre descans que serveix per assedegarnos i remullar-nos una mica després de la suada de la pujada. Ara ja som a les envistes del **poble de Llaberia**, gairebé a 700 m alt. Hem fet doncs una bona ascensió! Entrem al poblet pel carrer de l'església. Fem una altra parada i

Els GR-istes davant el monument al Carrasclet, a Capçanes.
Foto: Blanca Forgas

Dalt de la Mola de Colldejou, una colla que va voler pujar-hi. Foto: Toni Sagarra

aprofitem per visitar els voltants. Recordem especialment aquest poble quan vinguérem amb l'esmentat amic Voltà i ens mostrà el petit però valuós museu que ha anat fent amb els anys i ens delectà amb un tragué d'un vi no menys agradable...

Deixem Llaberia. Ara seguim per la part nord del poble, pel camí de Colldejou, tot seguint el GR-7. Travessem el barranc de la Cova i arribem al "Portell de la Miranda" (800 m). Chapeau! Total! Sublim! Exclamacions de satisfacció n'hi ha per tots els gustos davant la panoràmica que se'ns obre des del Portell. Ens trobem en el punt més alt de la travessia d'avui i ara ens espera una bona baixada per l'anomenat -amb raó- camí dels Revolts. Deixem a l'esquerra un sender que porta a Marçà, un sender que portarà cua... doncs, no tothom l'ha deixat, sinó que l'han seguit de dret i decididament. Quan ens n'adonem ja no hi som a temps i de res serveixen els tocs de xiulet del Casas i els crits d'atenció. Dues dones de la colla, valentes i decidides, fan cap a Marçà. Més tard sabrem que les han acompanyat amb cotxe fins a

Colldejou i la despistada ha acabat amb bromes per part de tots. Sortosament no ha passat res.

Excepte, doncs, les dues components femenines del grup que han anat "per lliure", la resta passem pel Mas de Magrinyà i, per camí ample, arribem, sempre baixant, al coll del Guix (662 m).

Una vista de la Mola de Colldejou en sortir pel Portell. Foto: Toni Sagarra

Fem un nou reagrupament. Des d'aquí hi ha la pujada facultativa al cim de la Mola de Colldejou (variant GR-7-3). La majoria es queda reposant i un petit grup de 15 empenem la pujada al cim. Per a alguns és la primera vegada, d'altres ja ho hem fet fa alguns anys, però ens agrada repetir-ho, mentre anem recordant que en aquella ocasió tinguérem l'humorada de fer-hi una xocolatada i hi pujàrem carregats d'olla, tasses de terrissa i melindros... Érem més joves! La pujada és "durilla" però s'ho val. Un cop a dalt gaudim una bona estona de la immensa panoràmica. Molt a prop nostre, a sota, veiem el punxegut turó d'Escornalbou i no diem de la panoràmica llunyana del Montseny nevad i també dels cims blancs del Pirineu. Una vista esplèndida. Ens fem una foto del reduït grup i, cap avall que fa baixada.

En un tres i no res tornem a ser al coll del Guix on recuperem les motxilles i ja, des d'aquí, davallem de dret cap al poble de Colldejou, on trobarem la majoria de la colla entaulats en el Cafè del poble. Altres dinarem a l'aire lliure, assaborint el sol que encara llueix en honor nostre. Després del cafetó i la sobretaula corresponent, ens acomiadem del poble i de la gent que porta el bar, personatges tots ells dignes de figurar en una pel·lícula de Fellini, no tenien desperdici...!

Ha estat una travessa formidable i tots els comentaris són de satisfacció. L'autocar ens torna a Vilanova després de travessar zones de plantacions de fruiters que ja comencem a fer notar la imminent arribada de la propera primavera. Fins a la propera, que serà la travessa del Montnegre, si estem de sort i no hi ha inconvenients de darrera hora!

Blanca Forgas

CAMPAMENT D'HIVERN AL CADÍ

Els proppassats dies 15, 16 i 17 de març tingué lloc la celebració del ja quasi tradicional **Campament d'Hivern** que organitza el GEAM i que, com que som originals (!), es va fer a la vessant nord del Cadí.

Aquest any quasi bé ens passem l'hivern, i per això i per les altes temperatures dels dies abans del campament, ens havíem desanimat un xic, però hi vàrem ser. L'activitat no fou molta per l'estat de les canals, la neu era abundant i l'aproximació es feia penosa, el perill d'allaus era imminent i calia anar en compte, per això tan

El Campament prop d'Estana
Foto: Marcel·lí Ferrer

El Cadí amb el Pic de Migdia i el Pic del Cristall.
Foto: Marcel·lí Ferrer

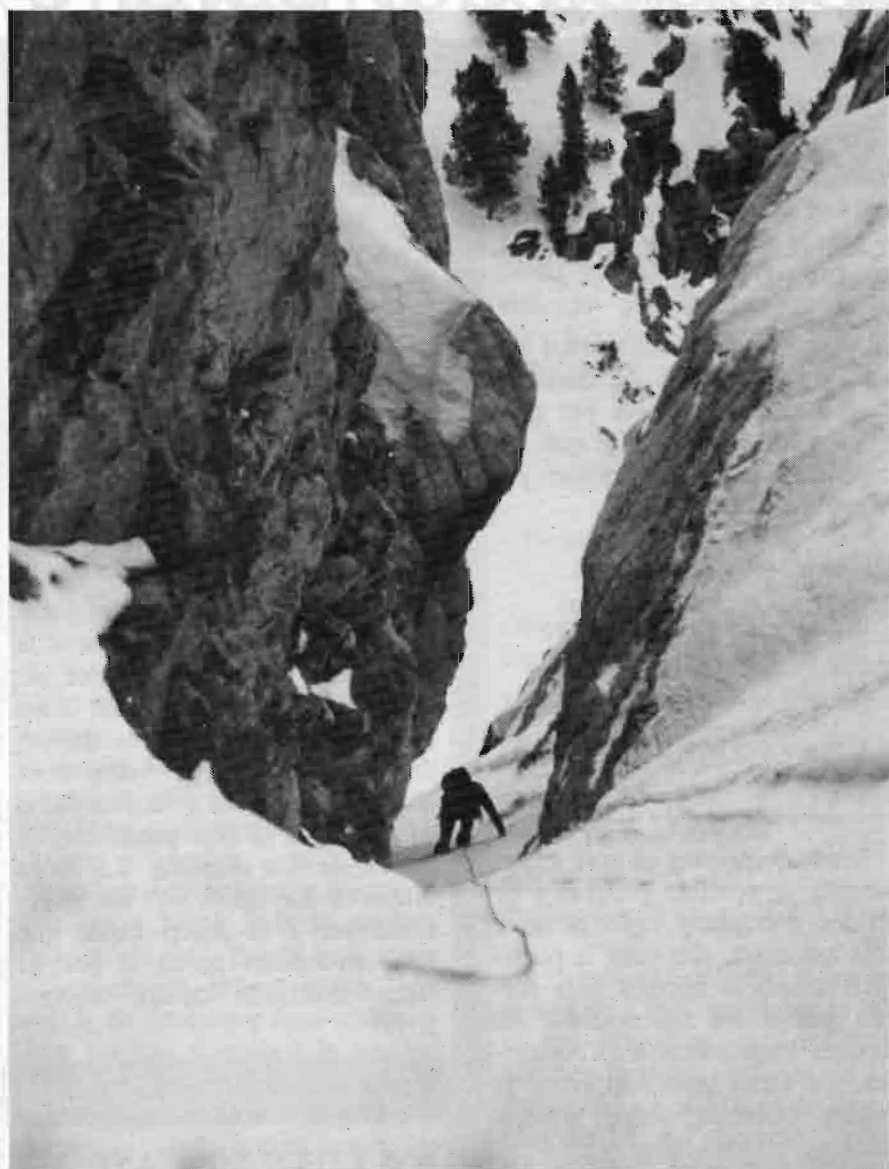
sols dues cordades van "fitxar". L'una pujà per la canal de l'Ordiguer i l'altra per la dels Troncs, que estava bastant difícil. Donades les condicions, els altres donaren un tomb facultatiu per la rodalia del Prat de Cadí.

Dissabte, tot i que el temps es capgirà i ens obsequià amb pluja, es va encendre un petit foc després d'uns tres-cents intents fallits i es degustà un autèntic cremat a l'estil de Valladolid. El marro va durar fins ben entrada la nit...

L'endemà, després d'un bon esmorzar i de replegar l'artilleria, ens despedírem d'Estana i dinàrem tots plegats a l'Hostal de la Muga per despedir el Campament. Aquest constava de 7 tendes amb 20 acampadors més els tres "Canelos" del "Salvatge".

Preparem-nos per al de l'any que ve. Hi volem anar amb autocar si es pot i som prou gent... Anim!

Toni Castelló

El Moisés Casado pujant per la canal dels Troncs (Cadí).
Foto: Marcel·lí Ferrer

Divendres, dia 26 d'abril
A 2/4 de 9 del vespre, al nostre local social

"EL MON SUBMARI"

Diapositives d'arreu del món
comentades per XAVIER SAFONT

Organitzat per la Secció de Cultura dintre dels
actes de la Setmana Cultural de Sant Jordi

Crònica del "cotarro" talaienc

ELS SENDERISTES ESCULLEN JUNTA PER A LA NOVA SECCIO

A la primera assemblea de socis de la Secció de Senders, sense massa assistència per cert, es va escollir la Junta que els senderistes del GR tindran per dirigir la secció:

President: Agustí Poch
Secretari: Ramon Casas
Tresorer: Salvador Butí
Vocals: Carles Gómez
Josep M. Sánchez
Josep Mafé
Neus Soler
Josep M. Moragas

Sense decidir res en concret, es comentà el possible programa de sortides d'enguany, que la nova Junta estudiarà, així com la possibilitat d'aplicar normes més formals per a les inscripcions als autocars. Posteriorment a l'Assemblea, els senderistes han rebut ja sengles circulars sobre aquests temes.

NOVA CONSERGE

L'Anna Carbonell ens ha deixat, però la plaça de la consergeria l'ha traspassada a la seva mare, la Sra. Pepi Soto, que la Junta directiva va acceptar a proposta de la pròpia Anna previ un reajustament dels honoraris, que inclouen el manteniment de la neteja del local. A l'Anna, moltes gràcies per la seva esplèndida col·laboració i a la Sra. Pepi, benvinguda al nostre local!

EL BAR DEL LOCAL HA CANVIAT DE REGENTS

A partir del darrer Carnaval, i a fi de donar un nou aire al bar del local, se n'han fet càrrec el Jaume Soler, el Marcel·lí Ferrer, el Moisès Casado i el Josep Aiguadé i algú més que els ajuda. De moment han intentat obrir cada dia i almenys posar uns quants vídeo-clips per animar el cotarro jove. Ara ja podem prendre cafè després d'haver reparat la cafetera, o si no, i sobretot els divendres, s'hi podrà sopar a un preu molt arreglatet. Els darrers dies ja hem pogut veure més afluència al bar, i aquest s'ha convertit en el lloc predilecte de reunió de les seccions. La Junta directiva ha agraït a l'Enriqueta Castanyer i al Josep Julià, que fins ara havien portat el bar, la tasca realitzada durant aquests anys.

ENS ESTEM EQUIPANT

Enguany, com que a Caixa hi ha alguna pessetona arraconada, hem decidit canviar la fotocopiadora de la Secretaria per una altra, també de la marca Canon, però de millor qualitat i que, a diferència de l'anterior, amplia i redueix i amb molta més nitidesa. Està a disposició de tothom que la necessiti per resoldre qualsevol de les múltiples activitats de l'Entitat.

També hem adquirit un vídeo VHS, ja que encara que en teníem un, era del sistema BETA i la majoria de vegades no el podíem fer servir perquè cada vegada aquest sistema està més en desús. Ja l'hem provat i funciona de conya!

Estem en tractes per comprar, també, un doble projector amb fosa d'imatge, temporització per impulsos electrònics i cassette, per a aquells que vulguin muntar-se un d'aquells àudio-visuals "guais". Però encara no ens hem decidit per la marca. Us tindrem informats. No patiu!

UN COL·LOQUI AMB L'ALCALDE AL LOCAL SOCIAL

Amb la sala d'actes plena i acompanyats pel president i el sots-president, Salvador Butí i Josep Blanes, l'Alcalde de la ciutat, Jaume Casanovas, juntament amb la regidora Assumpta Baig, mantingué un animat col·loqui amb tots els socis, que li feren preguntes de diversos temes ciutadans. Alguns incidiren en temes com: la Guàrdia Urbana, l'illa de vianants, els arbres del Parc, les urbanitzacions il·legals, la crema de contenidors, l'incivilitat d'alguns individus, fins i tot per què es permetia que sortissin cartells d'un circ encara amb el nom de "Villanueva", i un munt de preguntes més que l'Alcalde anà contestant extensament tot il·lustrant amb anècdotes algunes de les respostes.

També se li preguntà sobre la possibilitat de dotar-nos d'un local social, a la qual cosa respongué que ja coneixia el tema, però que no podia prometre res en concret, que hi havia alguna cosa en perspectiva però que no ho podia desvetllar. Altres preguntes anaren dirigides a la consecució d'un rocòdrom estable, que podria instal·lar-se al Pavelló d'Esports i algun comentari sobre la fira de Nadal. Tant l'Entitat com l'Alcalde sortiren satisfets d'aquesta trobada.

Crònica del "cotarro" talaienc

FIRA DE NADAL-TRAMAJOC

Enguany, pels volts de Nadal, com tots sabeu, s'ha fet el primer intent de celebrar una Fira Nadal·lenca on el jovent pogués gaudir i participar d'uns dies d'esplai. La Talaia hi participà àmpliament amb un stand on exposàrem material i fotografies. La part important d'aquesta participació, però, la van realitzar els membres dels nostres grups d'escalada i d'espeleologia, el GEAM i el GET, que van instal·lar el rocòdrom de la fira, i que va resultar per a la mainada una de les atraccions més interessants del recinte, fent grimpar amb gran entusiasme els menuts o fent-los descendir com si baixessin a un avenc. Més de 22 persones van rellevar-se durant un munt d'hores en una desinteressada tasca, tot i que l'organització de la fira no va lluir-se precisament per la seva gentilesa i en tot cas provocà fortes discussions, potser perquè no els sortien els comptes previstos.

Encara que com a conclusió, el fet de participar els nostres dos grups a la fira ha estat una activitat de promoció de la nostra entitat i ha servit, malgrat l'aspecte negatiu de l'organització, per reunificar una mica més el GET i el GEAM que a partir d'ara pensen col·laborar més estretament.

LOCAL SOCIAL

A la darrera edició us comentàvem que sabíem d'un altre local al carrer Major, però després de visitar-lo i la complicació amb obres que representava, tot i essent força gran resultava amb els espais bastant dispersos. Tot i amb això era acceptable, però igual que la casa del carrer Sant Antoni, l'Ajuntament tenia l'opció de compra, com així ha estat, per poder-la restaurar i fer-hi petits

habitatges. Per ara la solució encara la tenim congelada.

Per altra banda, i conjuntament amb els altres propietaris de l'actual immoble, hem demanat un informe tècnic a uns arquitectes sobre l'estat de l'edifici. Ben aviat ho sabrem.

LA DELEGACIÓ DE LES ROQUETES S'HA DISSOLT

Tot i que a l'estiu passat havien realitzat una bona activitat, aquesta delegació nostra a les Roquetes no ha pogut reeixir en organitzar un grup cohesionat i important que portés una activitat diversa i regular i ni tan sols venia cap representant a les reunions de la Junta, puix la majoria "passen de tot". Per la qual cosa, i a partir de primer d'any, han deixat de funcionar com a secció, i en tot cas mantenen la qualitat de socis que ja tenien i continuaran resolent qualsevol qüestió a la secretaria de l'entitat però de forma individual.

ASSEMBLEA GENERAL ORDINARIA DE SOCIS

Com és costum, a començament del nou any se celebra la reglamentària Assemblea General de Socis. Per als que no varen assistir, la vam celebrar el 21 de gener, i després de la preceptiva lectura de l'acte anterior per part del secretari, l'Antoni Sagarra, el president, Salvador Butí, passà revista a les activitats més rellevants de l'any, si bé en l'activitat de les Seccions, els representants de cadascuna expressaren de viva veu el que havien fet la passada temporada.

Després, el sots-president administratiu, en Josep Blanes, expo-

sà un exhaustiu Estat de Comptes i el corresponent Balanç de l'anterior exercici. Per sort aquest any hi ha hagut un superàvit important, ja que tant el pressupost previst com el realitzat són com segueix:

	<u>Previst</u>	<u>Realitzat</u>
Despeses	3.416.000	2.566.532
Ingressos	3.380.000	3.899.547

36.000 + 1.333.015

mentre que l'Actiu i el Passiu del Balanç quedaven a 7.526.135 ptes.

Passaríem, després, a les propostes de l'any vinent per la Junta o les Seccions, on destacaven algunes tasques, com les de l'organització de la Marxa de Regularitat del 92, o l'operació Urubamba al Perú, que organitzava la Secció de Muntanya, o la prevista confecció de Guies dels Itineraris pels voltants de Vilanova que vol fer la secció de Cultura, al mateix temps que també celebrarem les habituals activitats que configuren el calendari, com la Caminada Popular, la Marxa per Descripció, el Campament d'Estiu, el Cicle "Coneguem Catalunya" i les periòdiques sortides de GR, d'escalada, esquí o espeleo, combinats amb exposicions, curssets i audiovisuals dels quals en teniu puntual notícia.

Una altra proposta fou que les quotes siguin augmentades proporcionalment a l'IPC anual, i que cada any s'apliqui automàticament en passar els rebuts a cobrament. Fou aprovada sense massa discussions. Passat aquest punt, calia aprovar el Pressupost per enguany,

Crònica del "cotarro" talaienc

que està igualat en Despeses i Ingressos en una quantitat de 3.770.000 pessetes. Amb un curt debat quedava aprovat el pressupost per al 90. Després, el President donà una àmplia explicació sobre un altre tema de l'ordre del dia, com era la informació a l'entorn d'un nou local social, que girà sobre les notícies que ja hem publicat en aquest Butlletí.

Amb l'aprovació de la constitució de la Secció de Senders i alguns precís i preguntes, finalitzà una assemblea que transcorregué amb una normalitat absoluta.

JA HA PASSAT UN ALTRE CARNAVAL

Aquesta esbojarrada celebració ha passat un any més i s'ha emportat el Carnestoltes del qual només resten les cendres i el seu esperit i que ressucitarà l'any vinent. Nosaltres, els de la Talaia, començaríem a retre-li homenatge el Dijous Gras amb una Xatonada que reuní prop de cinquanta comensals, on l'enviat de Sa Majestat llegí el Sermó Social i tirà de les orelles a més de quatre. Com es pot suposar, la festa clogué amb una empastifada col·lectiva de merenga.

De forma oficial no vàrem participar a l'Arrivo, però algú en caire particular sí que sabem que hi va anar. El diumenge, com sempre amb 8 banderes i prop de 500 parelles, la Talaia participà a les Comparses. Enguany, mentre nosaltres teníem una petita disminució de parelles, per altra banda sorgien noves Comparses. Caldrà, en anys vinents, veure com evoluciona aquesta festa i replantejar-nos la forma de participar, puix sobretot al final, les batalles de caramels de la Plaça de la Vila ja han perdut bona part de l'al·licient

que tenien uns anys enrera de rivalitat entre societats. Pateixen d'excessiva repetició de les mateixes batalles, de moltes llaçades, d'entrades i esperes programades, tot plegat convertit en un espectacle bastant gregari.

Pensem que una altra qüestió que ens surt prou bé són els Cors de Carnestoltes, que reuneix més de 40 persones als assaigs i que durant uns dies ens ho passem molt bé enfotent-nos del mort i del qui el vetlla. Vàrem recórrer els carrers de Vilanova cantant les ocurrencies satíriques de les nostres cançons i traguent cava dels establiments que ens convidaven, i cantaríem especialment a Can Pahissa i al Teatre Principal. Això, encara que amb molta feina, ha funcionat gràcies també a la dinàmica col·laboració del mestre Vidal.

A la resta del Carnaval, la Talaia no hi era. Almenys, encara que tot plegat doni feina, també cal dir que ha deixat un benefici econòmic acceptable.

35è ANIVERSARI DE LA SECCIÓ DE MUNTANYA

La Secció de Muntanya ja fa 35 anys que funciona. I ara que precisament no tenen massa caliu volen intentar revifar-lo amb alguna celebració de l'efemèrides. De moment, però, l'exposició fotogràfica retrospectiva que havien de muntar amb activitats de la Secció no ha reeixit, almenys en les dates previstes.

També s'ha d'editar un opuscle commemoratiu amb articles dels pioners de la Secció, així com una festa al local amb sardinada inclosa. Caldrà veure si no s'ha d'aportar alguna idea més original per dinamitzar la Secció.

PERLLONGACIO DEL CONTRACTE DEL REFUGI BALDRIC

El contracte del Refugi Baldric s'extingia l'any 1993. Preveient, doncs, la possible interrupció, hom ha contactat amb els propietaris, els Srs. Joan i Rosa Pont, per renovar-lo per un termini de deu anys més, a partir del final de l'actual contracte. L'entitat ha signat un pre-acord fins l'any 2003. Esperem que, en aquell any, a més de la renovació del contracte s'hagi modernitzat l'edifici i resulti encara més confortable. I que de passada ho poguem celebrar tots amb una bona festa!

ASSEMBLEA DE SOCIS DEL GET

Els espeleòlegs realitzaren la seva Assemblea de socis, sobretot per dos punts que eren: l'aprovació dels nous estatuts de la secció i la renovació de la seva Junta. Però si bé l'Assemblea anà prou bé, no es va presentar ningú pel càrrec de president, i de moment, mentre no en trobin un (potser dins un avenc!), la Junta ha quedat així:

Sots-president:	Jaume Mirabent
Secretari:	Juanjo Melgarejo
Tresorer:	Josep M. Inglada
Material:	Josep Aiguadé
Biblioteca:	Núria Santacana

NOTA: A darrera hora ens comunicuen que ja han trobat una "víctima" per fer de president: el Joan Lluís Arnal.

Crònica del "cotarro" talaienc

CAPITOL D'AUDIOVISUALS I CONFERENCIES

Els divendres culturals de la Talaia continuen amb bon ritme i segons les activitats que vénen puntualment anunciades en les circulars bi-mensuals per als socis. Així, doncs, encetàvem el mes de gener amb un Col·loqui amb l'Alcalde de la ciutat i del qual ja en fem esment en aquestes mateixes columnes del "cotarro". El següent divendres, dia 18, eren els consocis del G.E.T. que ens oferien unes molt interessants diapositives sobre les seves activitats espeleològiques, activitats, cal dir-ho, que darrerament estan agafant molt de peu a l'entitat. I que per molts anys duri! L'endemà, dissabte, coincidint amb el transcurs de la Setmana dels Barbut, era la Rosa M. Farriol la que presentava una substanciosa exposició fotogràfica sota el tema "Barbes vilanovines", que duraria fins a final de mes i que conseguí cridar l'atenció de molt de gent per la seva originalitat. Aprofitem aquestes ratlles per felicitar-la pel seu encert. El divendres 25 tingué lloc la segona part de l'àudiovisual Espeleologia/2 que aconseguí aplegar també molta concurrència afeccionada a les activitats subterrànies.

El mes de febrer començava amb un nou àudiovisual de la Fundació Roca i Galés, dins del 16 Pla d'Acció Cultural de "la Caixa", i que portava per títol "L'Home i la Natura". El personal assidu als nostres divendres varen

quedar, com anteriors vegades, més que contents per la rigorositat del text i excel·lència de les seves fotografies. El següent divendres, dia 15, estava anunciada la projecció de diapositives sobre el viatge al Tirol i Llacs de la regió de Salzburg que havien efectuat una colla de membres de la secció de Senders l'estiu passat. Aquesta vegada val a dir que reeixiren a passar-les totes, les diapositives, sense cap incident i amb un muntatge més senzill del que primer s'havien proposat. Encara que una mica amb desordre, les diapositives anaren apareixent provocant la satisfacció dels assistents a la sala. Les meravelloses panoràmiques d'aquells senders de GR austríacs s'ho valien! El divendres dia 22 era el nostre amic colomí "El Galo", que ens parlava sobre "L'estat actual dels molins fariners a Catalunya", concretament del Molí de la Cadena del Riu Corb. Salvador Palau i Rafeques és un bon coneixedor del país, sobretot dels voltants de Santa Coloma de Queralt, i darrerament la Talaia ha tingut molts contactes amb ell pel que fa a la preparació de les dues últimes Marxes Socials d'Orientació per Descripció. Una vegada més li agraïm el seu valuós ajut.

El mes de març engegàvem les nostres activitats amb un altre àudiovisual de l'esmentada Fundació Roca i Galés. Com sempre, aquests àudiovisuals tenen un personal assegurat i acaben amb comentaris elogiosos de la seva presentació. El següent divendres,

dia 8, era esperada amb expectació, especialment per nombrosos senderistes, la projecció d'un vídeo sobre el trajecte Vilanova-Canigó, amb les seves darreres etapes des del Cap de Creus, que havia muntat el Josep M. Moragas, constant senderista i afeccionat al vídeo. Tots els presents passàrem una bona estona veient-nos a la petita pantalla i recordant les nostres facècies fins a l'arribada al cim del Canigó. Una setmana més tard, l'àudiovisual anunciat sobre "La Vegetació de l'Alta Muntanya i de la Terra Baixa" hagué de ser substituït, per raons tècniques, per un altre, no menys interessant, sobre els "Volcans olotins", també de l'esmentada Fundació. La darrera activitat en el moment de redactar aquestes columnes ha estat l'encertada projecció de diapositives sobre "Paisatges de Joaquim Mir", pintures comentades junt amb anècdotes curioses del genial artista pel nostre consoci i amic Josep M. Also, el qual fou mereixedor de sincers aplaudiments i satisfactoris comentaris per part del públic.

Diferents actes i altres projeccions estaran al vostre abast durant el proper trimestre. Animeu-vos i col·laboreu amb la vostra aportació qualsevol divendres que us vingui bé. Només cal que us poseu en contacte amb un temps d'antelació amb la Secció de Cultura. Els divendres culturals de la Talaia estan oberts a tothom i per a tot. Us esperem.

El "hobby" d'aquest hivern

L'ERMITA DE SANT GERVASI

A Vilanova encara podem practicar aquell esport que se'n diu "passejar". Si ho fem en direcció contrària al centre de la vila, amb quatre passes ens podem trobar als afores del poble i descobrir-ne algun racó fins ara desconegut, i que ens pot oferir, a més de la novetat, quietud, repòs... o la contemplació d'un crepuscle.

Doncs aquest hivern ha donat per això i més, i així fou com vaig trobar-me davant l'ermita de Sant Gervasi, al sud-oest de Vilanova.

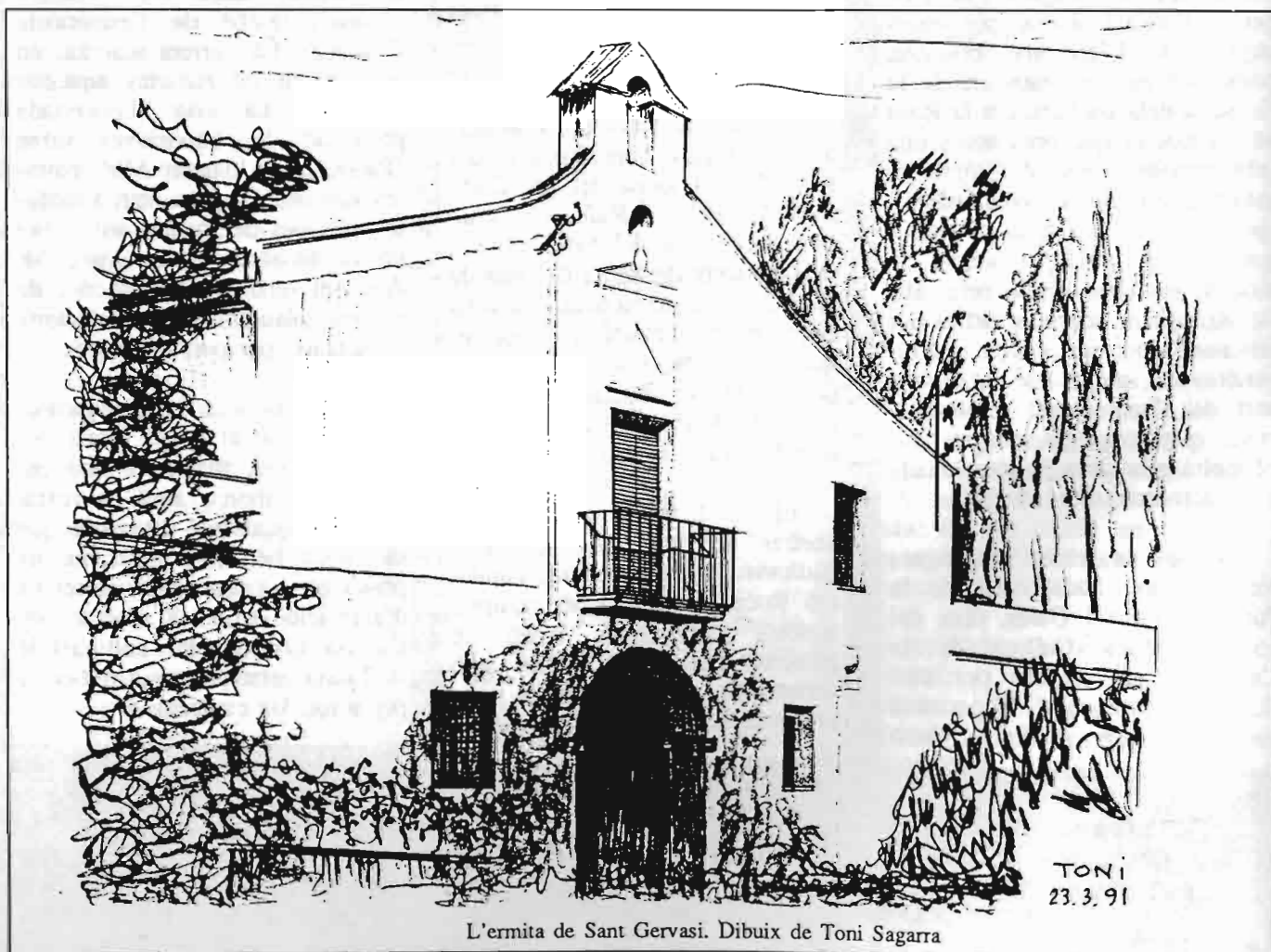
Aquesta ermita és tota emblanquinada, per fora i també per dins. Es creu que és del segle XVI, però no se sap ben bé l'any en què fou edificada, ja que en alguns documents consta que fou fundada el 8 de desembre de 1666. Aquesta data podria ésser errònia i la vertadera ser el 1566, perquè en els arxius parroquials tenen datada la mort del seu ermità Francisco Mogronyó, el dia 20 de desembre de 1644, i també que en la pesta de l'any 1652 hi varen morir algunes persones que hi

havien buscat refugi.

L'ERMITA DE SANT GERVASI AL SEGLE PASSAT

Abans, al seu cancell, hi havia dues petites vitrines en les quals s'exhibien les postals de l'ermita i del seu altar major, també medalles dels sants Gervasi i Protasi i rosaris amb els grans de cristall.

Aquesta ermita, dedicada als germans màrtirs sant Gervasi i sant Protasi, té tota la humilitat i la senzillesa dels seus principals

L'ermita de Sant Gervasi. Dibuix de Toni Sagarra

Interior de l'ermita segons una antiga postal de Mercè Ferrer.

devots, com eren els pagesos i els mariners. L'altar major sí que ofereix riquesa, amb incrustacions d'or i figures, les imatges dels seus patrons i les dels seus pares, també com ells màrtirs; hi ha una verge de la Bonanova, petíteta i posada dins d'una fornícula. I a la part més alta la Immaculada Concepció, contra la qual res no varen poder les turbes que destrossaren l'interior del temple. Els altres altars eren senzills, sense imatges, però hi havia uns grans quadres amb les figures de sants de noms ara poc corrents, com sant Pel·legrí, sant Mamed i sant Gem, que era (deu ser-ho encara) el patró dels desganats. Hi havia també Nostra Senyora de la Llet, i un quadre amb un sant Pau de grans barbes, aguantant un llibre en una mà i a l'altra una espasa

monumental. Del sostre penjaven tres miniatures de velers que avui serien el somni de qualsevol col·leccionista i que demostren la tendència marinera que tenia aquesta ermita.

Així era l'interior de l'ermita i que, llevat de la imatge abans esmentada, va ésser destrossat durant la guerra civil. L'entrada de l'ermita és pavimentada amb còdols i petxines de mar. Al principi va ser un caprici, però va donar lloc a una bonica fantasia que obligava a refer tot sovint el paviment.

Els devots anaven a sant Gervasi amb una fe de la qual avui sembla que no n'hi hagi. Pregaven al sant i li oferien els seus ex-vots. A vegades pujaven a l'ermita descalços i al sortir-ne amb l'esperança al cor volien algun signe material que des de casa seva els recordés la visita feta al sant; llavors, agenollats sobre els palets i les petxines, simulaven una pregària d'acomiadament, però amb la vista i l'oïda vers els passos de l'ermità (que sia dit de passada tampoc era molt exigent) rascaven el terra amb un ganivet per arrancar-ne un còdol o una petxina.

L'ermita de sant Gervasi també té la seva història. Segons l'historiador, el Pare Garí, aquesta ermi-

ta és de mitjan segle XVI. Pertanyia al lloc de l'antiga "Quadra" de Darró, de força anomenada al segle XII. D'aquesta família, se'n coneixen alguns noms, entre els quals un del mateix segle XII, de reconeguda fama i que era canonge de Barcelona. Els Darró, per poder fer ús d'aquest cognom del lloc, havien d'ésser com a mínim feudals del Castell de Cubelles.

El Castell o "Quadra de Darró" (Castell de segona importància), com la "Quadra" de Cunit, "Quadra" de Miralpeix, "Quadra" de Rocacrespa, etc., pel seu historial i restes arqueològiques, almenys està datat en l'època dels romans, i segurament que era un lloc de vigilància per evitar sorpreses en aquesta part de la costa. Actualment, les restes trobades a l'Aderó es guarden al museu del castell de la Geltrú.

Pels estudis fets en els últims anys, sabem que les planes de Vilanova i de Cubelles eren poblades de masies o granges, treballades per soldats romans jubilats que hi vivien amb les seves famílies, dedicats de ple al cultiu de la terra. Cap als anys 260 d.C., en la primera invasió dels bàrbars del nord, van arribar a aquestes planes i hi feren veritables estralls.

DOS BENEFACTORS DE SANT GERVASI

El 27 de desembre de 1666, la senyora Magdalena Pollès i Clariana deixava la seva herència a l'ermita dels sants Gervasi i Protasi, per tal que un ermità es pogués dedicar plenament al culte d'aquests dos sants, que eren advocats contra la pesta. També en Lluís Papiol va deixar la quantitat de "cent doblers" per al culte de l'ermita. Les terres del costat de l'ermita constaven com a "camp, oliveres i ermot".

En el segle XVIII, en Francesc Papiol i de Padró, fa referència a les ermites de Vilanova en el 1790, i quant a sant Gervasi, diu: "La otra de las ermitas es la de

Els còdols i les petxines del terra de l'ermita.
Foto: Gemma Capdet

los santos Gervasio y Protasio, que se tienen como protectores contra las viruelas". En el "Diario de Villanueva" del 1862, es pot llegir: "El próximo domingo se verificará la acostumbrada romería a San Gervasio, con baile, subasta de tortas i la "dansa del beurer", que los aficionados deberán saber en que consiste".

Durant el segle XIX se segueixen celebrant les festes i romeries a Sant Gervasi per agrair el benefici de veure's lliure de les veroles. Així es va arribar al temps de la primera república, en què va passar a mans de la "Administración Principal de propiedades de la Provincia de Barcelona". Aquesta va arrendar per tres anys "una tierra con una ermita de 10 mundinas, la ermita, y una cuartera de cultivo, procedente de la Administración o Capilla de San Gervasio"; la renda anual era de 25 escuts. Després de la república, les coses van seguir el seu curs normal.

En el diari "La Defensa" d'aquesta ciutat, podem llegir referent a un acte de conciliació a l'ermita de Sant Gervasi, a la primera quinzena del mes de febrer de l'any 1897; diu: "De sobras es conocido el motivo que obligó a la autoridad eclesiástica a cerrar dicha capilla: la sacrilega profanación de que fué objeto por parte de algunos sicarios de una idea política que convirtieron en antirreligiosa, pero gracias a los esfuerzos de nuestro señor arcipreste y otras personalidades interesadas, ha sido de nuevo abierta al público y expuesta a la veneración de los fieles. Asistió al acto numerosísimo público. Esperamos que no se repitan las sacrilegas irreverencias como las que motivaron el cierre de aquella capilla."

Ja en el segle actual, i concretament l'any 1913, va ésser comprada junt amb el terreny que l'envolta per la família Ferrer Pi. Durant molts anys s'hi va celebrar un aplec amb molta festa el dia dels seus patrons el 19 de juny.

Actualment conserva encara un ex-vot molt original com és un tros de costella de dos metres de llargada d'una balena i que sens dubte fou donació d'un mariner.

Els còdols i les petxines del terra de l'ermita de Sant Gervasi de Vilanova ja no s'han de reposar de nou com abans. Potser és una llàstima.

Joan Lluís Sivill i Vergès

Bibliografia:

- A. VIRELLA I BLODA
Vilanova i la Geltrú, Imatges ciutat i comarca.
- A. FERRER PI
Diari "Villanueva y Geltrú", 1944.
- S. LLORACH
Diari "Vilanova i la Geltrú", 1970.

XXXIII MARXA D'ORIENTACIÓ I REGULARITAT PER DESCRIPCIÓ

Una vegada més s'ha complert l'objectiu de la celebració de la Marxa Social. L'edició d'enguany ha propiciat el coneixement del poble de Bellprat i de molts altres llocs del seu terme que acumula un ampli bagatge històric de més de mil anys.

Es tractava de la represa d'una activitat amb molta tradició social que ha hagut de fer front a la dissortada absència de l'home que més la va impulsar. L'equip organitzador s'ha esforçat perquè aquesta absència no fos perceptible des d'un punt de vista tècnic i, si judiquem els comentaris, sembla que ho ha aconseguit.

Així, doncs, el propassat dia 3 de març, als volts de les vuit, sortia el primer equip de la plaça del poble esmentat i desapareixia

tot seguit dins l'espessa boira que tot ho enterbolia. Aquestes condicions adverses anaren millorant en el decurs de les hores.

L'itinerari seguia cap al faldar de la serra de Queralt i per la carrerada ascendent feia cap al collet del Castell, molt a prop de la capella romànica de Sant Jaume i que, tot val a dir-ho, es troba en una fase aturada de restauració. En aquest primer control s'oferia als marxadors un esmorzar gratuït, per bé que hom feu una crítica per la desproporció del tall amb el poc pa que s'oferia. Hom tenia des d'aquí la lliure possibilitat d'ascendir a les properes restes del castell.

El recorregut seguia planer per l'obaga del Sant Romà i en direcció a llevant fins acostar-se al

Grony de Miralles. En un punt determinat es pujava un grauet i, més endavant, es feia cap al collet de Can Caselles. Després es faldejava un turó fins al coll de la Savinosa i, seguidament, s'enfilava la carena per superar el restringit pas de la Roqueta, on uns quants companys del GEAM asseguraven el trànsit. El Castell i l'ermita de la Roqueta eren indrets que mereixien atenció i que en el relat complementari queden ben documentats. Vora l'ermita hi havia el control D.

Es davallava tot seguit cap a la serra de l'Erota i, després de diverses bifurcacions, es feia cap al llit del torrent de la Santacana. Després s'obria pas dreturerament cap a Fiol, fins a l'enlairada església del poble on s'havia situat el control F. Se seguia un bon tros la carena abans de davallar fins a la masia de Can Borrassó control G. Encara una darrera pujada fins assolir el camí carener de Can Cartró, la qual se seguia fins molt a la vora d'aquesta edificació i on se situava el darrer control abans de l'arribada. La marxa finia un cop traspassat el poble en el mateix lloc on s'havia iniciat, després de recórrer 19.470 metres en un temps idealitzat de 4 hores i 50 minuts i una hora justa de temps neutralitzat.

Bellprat (1975). Foto V. Carbonell

Els controls foren integrats per:

Sortida Bellprat: Salvador Butí,
Toni Sagarra i Lluís Forgas.

A. Castell Queralt: Ramon López,
Josep Torras i Paca Sánchez.

B. Bosc Negre: Xavier Capdet,
Josep M. Also i Dolors Lacasa.

C. Coll Caselles: David Vidal i
Rosa M. Simón.

D. La Roqueta: Blanca Forgas,
Victòria Carbonell, Lúdia Farràs i
Rosa M. Farriol.

E. Barr.Santacana: Manel Vidal,
Ramon Casas i Carles Gómez.

F. Fiol: Andreu Usieto, Maria
Aragonès i Gemma Capdet.

G. Can Borrassó: Josep M. Sán-
chez, Petri Pérez i Paquita Albet.

H. Can Cartró: Joan Mañé, Pilar
Bertran i Josep Torras.

Arribada Bellprat: Toni Sagarra,
Virtut Castro i Blanca Forgas.

Controls de pas: Jordi Forgas,
Josep Julià, Marta i Montserrat
Sagarra i Júlia Ferrer.

Altres equips:

Equip inscripcions: M. Carme
Barceló, Virtut Castro, Jani Ferrer.
Equip obrir marxa: Vicenç Carbo-
nell, Cisco Ayala, Josep Carbo-
nell.

Equip escombra: Jani Ferrer, Toni
Castelló, Jordi Martí.

Equip ordenador: Lluís Forgas,
Salvador Butí, M. Carme Barceló,
Antoni Ordovàs.

Equip la Roqueta: Jaume Soler,
Isabel Giménez, Moisès Casado.

Equip esmorzar: Pitu Blanes, Pilar
Elias, M. Carme Sagarra.

Responsable dinar: Manel Vidal.

Queda palès que l'organització
d'una marxa és una labor comple-
xa i participativa. Tothom és molt
important dins la parcel·la de res-
ponsabilitat que ocupa i si man-

qués la voluntat d'aquestes col·la-
boracions ben segur que no ob-
tindríem el fi desitjat.

També s'han materialitzat les
novetats tècniques que ja prete-
nfem introduir l'any passat: per
primer cop s'ha aconseguit que
tots els rellotges marquessin el
mateix segon durant tota la marxa,
fet aquest que ha contribuït a
donar més credibilitat al resultat
final; més encara amb l'apreciació
que s'ha fet del mig minut -crei-
em que per primer cop a Catalu-
nya- que, mitjançant una taula de
transformació horària, era traduït a
un número enter. També s'ha
disposat d'un ordinador, instal·lat
a casa l'Ordovàs, que ha permès
disposar ben aviat d'una primera
classificació provisional.

La participació ha estat accep-
table, malgrat la davallada respecte
l'any passat. Hi ha contribuït l'es-
cassa participació forana, contrapo-
sant-se amb una bona inscripció
d'àmbit social. D'un total de 73
equips participants, 5 no pogueren
acabar la marxa; 28 d'aquests
equips representaven 7 entitats
foranes. Dins l'àmbit local, 11
equips pertanyien a la Unió Vila-
novina i 34 ho eren de l'A.E.Ta-
laia. L'equip representant de la
Federació estava integrat per San-
tiago Lleonard i Daniel Oriol.

S'escolli aquesta zona perquè

tancava un ampli ventall de mar-
xes precedents dins la serralada
prelitoral, entre el massís del
Montclar i la serra de Miralles. A
la vegada la vila de Bellprat re-
presenta un lloc de segona resi-
dència per a alguns vilanovins i
semblà un bon lloc per iniciar i
finir la marxa.

Dins el capítol d'anècdotes,
podem esmentar la dificultat que
representà a algun marxador el pas
de la Roqueta. També, algunes
perdudes que conduïren a l'aban-
donament, especialment la d'un
equip femení que no es localitzà
fins ben tocades les quatre i quan
hom ja començava a preocupar-se
seriosament. Ja hem esmentat
l'espessa boira de les primeres
hores; també el fang que trobà el
marxador en alguns sectors de la
marxa propicià que aquesta sem-
blés un xic massa llarga, malgrat
no ser-ho.

A mesura que els equips ana-
ven concloent la marxa, se'ls
lliurava un relat complementari,
redactat per en Vicenç Carbonell
i Virella. Cal esmentar la portada
d'aquest mateix dossier, obra d'en
Josep M. Also. D'altra banda,
també se'ls facilità un mapa de la
zona, imprès a quatre tintes, que
preparà expressament per a aques-
ta ocasió n'Antoni Sagarra i Mas.

Antoni Sagarra i Mas

El Pitu Blanes a càrrec de les barbacoes del control d'esmorzar,
sota el castell de Queralt. Foto: Toni Sagarra

**CLASSIFICACIÓ INDIVIDUAL INTERSOCIAL DE LA
XVIII MARXA D'ORIENTACIÓ PER DESCRIPCIÓ DE L'A.E.TALAIA**

Equip			Punts
1	33	Josep Mata - Cèlia Montaner	20
2	80	Jordi Caralt - Imma Caralt	21
3	78	Jordi Sellarès - Eulàlia Santacana	27
4	24	Miquel Cuatrecases - Montse Ribas	29
5	60	Manel Ventura - Glòria Riba	29
6	58	Anton Gómez - Teresa Montfort	30
7	53	Roser Arola - Núria Gómez	33
8	56	Francesc Lucas - Anna Laffitte	35
9	51	Magdalena Escala - M.Lluïsa Domingo	39
10	62	Xavier Domènech - Pere Casals	39
11	15	Miquel Palet - Carla Palet	40
12	38	Josep M. Romero - Andreu Garcia	42
13	79	Joan Domènech - Pere Casals	43
14	9	M.Pilar Nieves - Manuel Aparici	49
15	36	Montserrat Gil - Amadeu Matas	51
16	34	Vicenç Primo - Toni Montròs	55
17	27	Joan Giménez - Antoni Franco	55
18	32	Gener Aymamí - Elisa Tomàs	57
19	3	M.Mar Aparici - Elena Miró	57
20	28	Enric Viver - Sergi López	78
21	17	Joan Miró - Marta Ventós	80
22	69	Josefina Planas - Florenci Vila	81
23	22	Teresa Seguer - Josep González	107

EQUIP REPRESENTANT DE LA FEDERACIÓ

11	Santiago Leonard - Daniel Oriol	37

**CLASSIFICACIÓ INDIVIDUAL DE LA
XXXIII MARXA SOCIAL D'ORIENTACIÓ PER DESCRIPCIÓ DE L'A.E.TALAIA**

1	50	Jaume Llenas - Xavier Carbonell	14	La Unió
2	49	Manel Montoliu - Josep Serranos	17	Talaia
3	72	Agustí Poch - Pere Fernández	20	Talaia
4	23	Roser Muela - Josep M. Planas	26	Talaia
5	75	Oriol Toledano - Aida Toledano	29	Talaia
6	63	Antoni Campillo - Jofre Campillo	34	Talaia
7	71	Jordi Montoliu - Sergi Florenciano	37	Talaia
8	21	Joan Sivill - Antoni Penna	38	Talaia
9	12	Pere Coromines - Assumpta Baig	39	Talaia
10	65	Joan Sans - Maite Castelló	39	La Unió
11	64	Pere Masdeu - Oriol Ventosa	41	Talaia
12	68	Eliseu Oltra - Josep M. Serranos	43	Talaia
13	19	Xavier Serra - Anna Llorens	44	La Unió
14	42	Joan Massip - Maite Grifell	44	La Unió
15	1	Lluís Pujol - Conxita Socias	44	La Unió
16	6	Jordi Trillas - Jordi Lleó	45	La Unió

17	4	Antoni Márquez - Josep R. Fuentes	45	La Unió
18	54	Marcel·lina Simón - Pili Meléndez	45	Talaia
19	55	Jospe M. Casas - Victorio Carbonell	46	Talaia
20	41	Miquel A. Ibáñez - Josep Sabrià	46	Talaia
21	43	Vicky Florenciano - Montse Sendra	47	Talaia
22	76	Joan Toledano - Isabel Romeu	48	Talaia
23	14	Elvira Diaz - Xavier Planas	49	La Unió
24	52	Jospe Bertran - Sílvia Bertran	51	Talaia
25	61	Jospe Candela - Jordi Candela	53	Talaia
26	45	Alex Diaz - Montserrat Ramos	56	La Unió
27	25	David Soler - Maite Baquedano	57	Talaia
28	47	Francesc Alcaraz - Encarna Grifell	58	La Unió
29	46	Montserrat Barti - Tina Moya	58	Talaia
30	10	Carles Munts - Cisco Medina	68	Talaia
31	26	Mireia Arnal - Susanna Guimerà	71	Talaia
32	37	Joan Gómez - Rut Ribas	73	Talaia
33	48	Neus Solé - Artur Montaner	73	Talaia
34	18	Jordi Lozada - Isabel Garcia	75	Talaia
35	40	Eva Bolaño - Eva Cabutí	80	La Unió
36	39	Marta Castelló - Antoni Martí	81	Talaia
37	57	Dolors Soriano - Xavier Galofré	90	Talaia
38	44	Carlota Borrell - Anna M. Ayza	90	Talaia
39	30	Isidre Rigual - Teresa Fusté	91	Talaia
40	16	Santiago Baquedano - Blanca Galofre	99	Talaia
41	20	Manel Montoliu - Anna Sánchez	99	Talaia
42	29	Immaculada Bertran-Jospe M.Moragas	115	Talaia
43	7	Elisabet Moragas - Xavier Moragas	118	Talaia
44	31	Idoia Archilla - Anna Morillas		Retirats
45	66	Salvador Artigas - Guillem Mestre		Retirats
46	67	Manuel Soriano - Daniel Soriano		Retirats
47	70	Montse Callejón-Anna M.Rodríguez		Retirats
48	77	Jaume Guimerà - Fina Roig		Retirats
49	73	Sergi Martínez - Oscar Soriano		Retirats

CLASSIFICACIÓ PER ENTITATS DE LA XVIII MARXA INTERSOCIAL D'ORIENTACIÓ PER DESCRIPCIÓ

	Nom de l'entitat	Punts	Equips participants
1	CEP de Vilafranca	86	4
2	C.E. Molins de Rei	98	4
3	C.E. L'Hospitalet	150	4
4	UEC de Sants	157	6
-	C.E. St.Vicenç dels Horts	-	1
-	C.N. Igualada	-	2
-	C.E. Terrassa	-	1
-	UEC de Cornellà	-	1
-	Representants de la Federació	-	1

TOTAL : 8 Entitats participants

EQUIPS : 24

UNA INCURSIÓ A L'ESQUÍ NÒRDIC A SANT JOAN DE L'ERM

Tot baixant d'Andorra, l'any 79, just en tancar la temporada d'esquí, vaig voler cerciorar-me de les excel·lències de Sant Joan de l'Erm, que en diversos articles a la Revista **Muntanya** havia pogut copsar. Vaig quedar agradablement impressionat per la immensitat dels seus boscos, tot i que les pistes no era possible utilitzar-les, puix només unes escadusseres clapes de neu pastosa, contornejava el paisatge. Però vaig prometre tornar-hi.

I fins el passat dia 13 de febrer d'enguany no es va presentar una ocasió seriosa de tornar-hi. El Jordi Monroy, un dels pocs socis i afeccionats locals a l'esquí nòrdic, va proposar-nos organitzar una sortida conjunta amb una colla de Sant Pere de Ribes. La veritat fou que, en pocs dies, l'autocar s'omplí, comptant que l'excursió a un preu molt assequible, a més del viatge comprenia el lloguer d'esquís i botes apropiades, un parell d'hores de monitor i el dinar de la jornada al Refugi. Gairebé perfecte.

Però els imponderables esgarriaren bona part de la jornada. Ja sortint de Vilanova, l'auto-

car hagué de passar per Martorell a recollir les cadenes, puix el xofer no sabia ben bé on anava. I ens les prometien felices, quan passada la Panadella, els llums de l'autocar ens il·luminaven quasi mig metre de neu a la vora de la carretera. Fins que a les portes de la Seu d'Urgell, tocant a Montferret, desvia la carretera que ens portaria Castellbó i, després, a Sant Joan de l'Erm. Però just quan la carretera -o millor dit, una pista no apta per al nostre vehicle- bifurcava, o cap a Albet o cap a Carmeniu, començà l'epopeia en quedar travessar l'autocar tot trobant el terra completament glaçat. Sorgiren un munt de tècnics per posar les cadenes, que perllongaren la feina més d'una hora, i mentrestant, una cua de

vehicles que no podien passar també intervinguere, amb tan bona sort que ens indicaren que el millor camí per al vehicle ere cap a Albet. Aviat comprovaríem que allò ere una solemne embolicada. després d'infinites maniobres, de pujar i baixar de l'autocar, i del difícil pas pel poble d'Albet, definitivament l'autocar quedà embarcancat en un tancat revolt just sota del poble de Seix. Tothom a peu, amunt amb un desnivell que ens esperava de més de 500 metres.

Sort que, avisats a dalt de la Basseta, baixaren a recollir-nos un munt de jeeps. Tot plegat, que havent sortit de Vilanova a les sis, arribaríem a Sant Joan de l'Erm a quarts de dues. Després, ens assabtaríem que la bona carretera

El Xalet-Refugi de la Basseta amb una colla dels nostres esquiadors.
Foto: Josep Blanes

era l'altra, i que passa per Carmeni, i es retroba amb l'altra a Sant Andreu.

L'arribada al Xalet de la Basseta fou apoteòsica. Tothom provant-se les sabates i els esquís, i tot seguit, cap a la gran clariana enmig del bosc i davant del xalet, cobert tot per una bona quantitat de neu. Els monitors, que ja feia hores que ens esperaven, ens agruparen per colles i cap a les pistes s'ha dit! Una veritable teranyina de pistes planeres solcades per les traces d'anada i tornada, molt ben indicades i totalment envoltades per boscos de pins i alguns avets, coberts i emblanquinats per una neu quasi acabada de caure, ens donà la benvinguda i ens féu

oblidar les peripècies de l'arribada. Als qui ja coneixíem l'esquí alpí i l'esquí de travessia se'ns féu fàcil l'esquí nòrdic per la seva lleugeresa i de seguida ens submergírem en aquella immaculada blancor, acompanyats d'un espès

silenci només trencat pels esbufecs d'algun esquiador o pel retruc dels esquís lliscant per les traces. Llàstima que no disposàvem de gaire temps, i això no ens permeté d'arribar a Sant Joan Vell, les venerables runes de l'antiga ermita situades a una vessant on les aigües de la qual tributen a la Noguera Pallaresa, per Romadriu i Montenaró, i no ho fan, com la vessant on hi ha la nova ermita, que porta les aigües cap al Segre.

Després de recórrer uns quants quilòmetres, mentre retornàvem cap a la Basseta, repassàrem la informació que coneixíem d'aquell magnífic

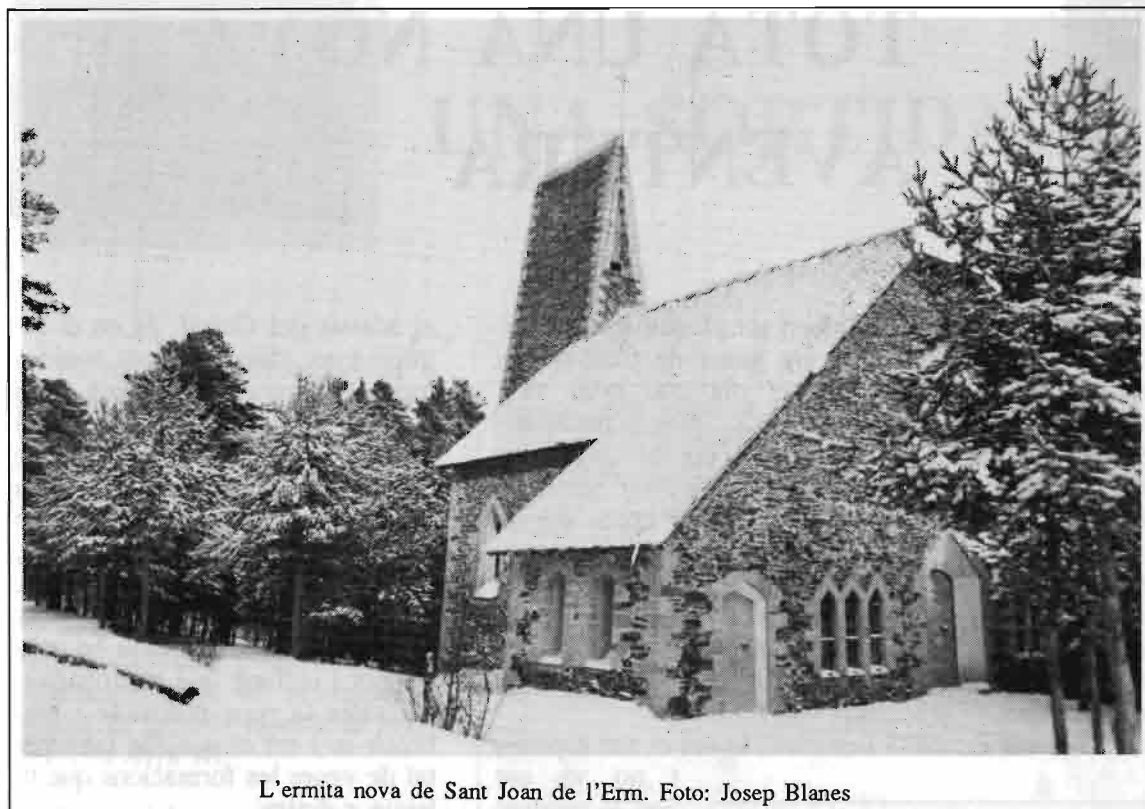

Sortint esquiant del Bosc; el fred és viu. Foto: Josep Blanes

Una de les pistes que porten a Sant Joan Vell. Foto: Josep Blanes

L'ermita nova de Sant Joan de l'Erm. Foto: Josep Blanes

indret. Sant Joan de l'Erm, situat a cavall entre dues comarques, a poca distància del port de Sant Joan (1715 m) i del coll de la Basseta (1700 m) agafa el nom de la vella ermita, els primers indicis de la qual daten del segle X, i que va enrunar-se el segle XVI. Va ésser reconstruïda el 1705 i el 1724 se li va afegir un porxo característic que servia de cobert per als vianants que sojornaven a l'hosteria del Santuari. Però, el 1935, s'hi va calar foc i ja no es tornà a reconstruir. I l'any 1958 va començar la construcció de la nova ermita, tocant al coll de la Basseta, ben lluny de l'anterior, i col·locada allí segurament per la influència del municipi de Castellbó que, si bé també li pertanyia l'anterior emplaçament, allí hi tenien accés la gent del Pallars que assistien conjuntament amb els de l'Urgell als aplecs i romiatges que allí s'hi celebraven.

A uns 200 metres de la nova ermita, s'aixeca el Xalet-Refugi inaugurat inicialment com a Refugi el 1970 i ampliat i millorat el 1976, que avui disposa de servei

de bar i restaurant, amb sala d'estar i una llar de foc circular, en què ens vam poder escalfar, i un menjador no massa gran, però on vam encabir-nos tota la gent del Garraf, dinant a quarts de quatre. També té adossades 10 habitacions amb sanitaris i calefacció i amb porta a l'exterior, amb una capacitat d'unes cinquanta persones, i a més a més, un dormitori comú que s'habilita durant la temporada d'esquí. Compta, també, amb un edifici exterior on es lloguen esquís i sabates; l'estació diposa de màquina per marcar les traces paral·leles en totes les pistes, però en canvi no disposa de subministrament elèctric, que en tot cas el supleix un grup electrògen. Aquest refugi va ésser cedit per l'Ajuntament de Castellbó al Centre Excursionista de Catalunya per administrar-lo durant 15 anys, i que l'ha fet servir com a base de diversos campionats d'esquí de fons. Avui dia ja és regentat per un grup entusiasta de la mateixa comarca que té molt d'interés per continuar la promoció d'aquesta modalitat d'esquí.

menjador, doncs la gana ens orientava cap a la taula. Després d'un excel·lent dinar encara faríem un tomb amb els esquís i esgotaríem el goig de lliscar per aquella neu, que a darrera hora de la tarda començava a glaçar-se per les baixes temperatures.

La baixada, que tornaríem a fer amb jeeps, fou llarga fins a retrobar l'autocar a Castellbó, que havia hagut de retrocedir fent les mil maniobres i que tot i amb això no es va lliurar de perdre un embellidor i d'alguna altra rascada. Vam acomiadar-nos d'aquells esforçats membres de l'estació d'esquí, agraint-los aquell servei i assegurant que hi tornaríem, puix havíem gaudit suficient amb les poques hores que hi havíem estat. La invitació a tornar-hi és en peu per a tothom. L'esquí nòrdic ens espera.

Josep Blanes

Havíem retornat a la Basseta, tot passant revista a la història d'aquest poc conegut paradís de l'esquí de fons, però com que ens havíem de reunir tots per dinar i hi havia molta gent escampada, ens acostaríem, mentrestant, a veure, tot esquinant, l'ermita nova de línia moderna però molt ben adaptada al paisatge on no desentona gaire. Un vent glaçat ens féu desistir de perllongar la visita i corrents cap al

TOTA UNA NOVA AVENTURA

Tot va començar un dia prenent un cafè amb llet a Can Mauri amb un dels meus millors amics. Vàrem estar parlant de la possibilitat d'emprendre alguna mena d'aventura i ell va treure el tema de l'espeleologia. Jo ja sabia què era, ja que anys enrere el meu germà gran en feia, i a mi m'atreia bastant, com tots el esports d'aventura. Ens vàrem decidir i ens vàrem apuntar al **Curset** de la Talaia. El primer dia veus tot de gent nova que t'informen i

t'expliquen tot el que has de fer. Jo ja tenia ganes de ficar-me en un forat el dia que m'hi vaig apuntar, però la qüestió no és tan senzilla, i una de les coses que t'ensenyen és la de tenir paciència i estar ben preparat abans de fer qualsevol cosa. El primer que vam fer van ser pràctiques de baixar i pujar parets per començar a agafar confiança i conèixer els materials que havíem d'utilitzar.

Les coses bones es fan esperar,

i no va ser fins la següent sortida al Garraf que ens vàrem ficar en un forat. Va ser l'**avenc de l'Emili Sabaté**. En el moment en què et fiques en un avenc, és realment tal i com si entressis a un altre món. Un món desconegut i obscur que s'ha d'explorar amb molt de compte. Te'n fas creus del que pot arribar a fer l'aigua en una cavitat!

La setmana següent vàrem fer **El Ginebró**, que, com l'anterior i molts d'altres, es troben

al Massís del Garraf. Ja en el següent mes, vàrem fer dues sortides més, la darrera de les quals era a la **Fou de Bor**, una cova que es troba al Pirineu. Quan van dir que era una cova horitzontal i no feien falta cordes per baixar o pujar no m'imaginava que m'agradés tant. No van faltar emocions, ni tampoc formacions dintre la cova. Tots ens ho vàrem passar molt bé amb l'aigua i el fang que hi trobàrem. Va valer la pena mullar-se i embrutar-se i tot el que fes falta per tal de veure les formacions que hi havia a dintre.

A part d'aquestes classes pràctiques, vàrem tenir una sèrie de classes teòriques, com la tècnica de material, geologia, biologia i ecologia, topografia i fotografia, espeleo-socors i primers auxilis.

Cal dir que en aquest curset, no només ens fiquen dintre dels forats, sinó que hi ha una important convivència en grup. En aquesta convivència és on coneixes de veritat tots els monitors i cursetistes, on els més experts expliquen les seves experiències i aventures, les quals et poden fer molt de servei. Però la veritat és que per molt que llegiu o us ho expliquin, l'única manera de conèixer-ho de veritat és fent-ho. I joestic segur que sereu tan ben rebuts com jo en pròxims cursets.

Jordi Mestres

L'espectacularitat de les sales de la Grallera Gran del Corralot. Foto: Josep Aguadé

UNA SORTIDA D'ESQUI

Hi ha qui, equivocadament o per desconeixença d'allò que parla, creu que l'esquí no és un esport, o que ho és d'una altra mena, o que és per a minories, o que no té l'esperit d'altres activitats dubtosament esportives.

Si qui diu això viu a l'any 91, llegeix els diaris i sap interpretar estadístiques, ja té la resposta: l'esquí és un dels esports de masses dels anys 90.

I per això, per aquest caràcter popular de l'esquí, és pel que existeix **SKI-TALAIA** / Secció d'Esquí, per facilitar a tothom un primer contacte amb aquest esport.

Hi ha qui agafa el cotxe i en tres o quatre hores està esquiant a Andorra; a les tres de la tarda el torna a agafar i, cap a casa hi falta gent!

Aquí nosaltres hem volgut donar un caràcter participatiu, així com d'una amistat al tema.

Dia : 2 de març de 1991
Lloc : Plaça de l'Estació
Hora : les 2 de la matinada

Comencen ha a arribar cotxes dels quals baixen gent vestida d'una manera peculiar, mig endormiscats encara, treuen les bosses i els esquís, cal anar de pressa i tornar el cotxe al garatge, son 2 dies d'esquí a Vaqueira i deixar-lo tant temps aparcant a l'estació, és "perillós".

Salutacions, bromes, som els de sempre i a cada sortida algú més que vol provar això de l'esquí.

Els telecadires cap a Cap de Baqueira. Foto: Arxiu

Baqueira. El telecadira desembragable a la cota 1800. Foto: Arxiu

El grup va creixent i la conversa s'anima. A l'hora pactada el bus arriba. El conductor, amb mala cara, deu pensar "quines hores són aquestes d'anar pel món". El guia de l'agència, el Carles, un amic per a tots nosaltres, content de tornar a veure'ns. Per l'agència som la gent de la TALAIA de Vilanova i molts guies s'estimen més de venir amb nosaltres que aguantar grups heterogenis de gent desconeguda.

Tot carregat, les 3 del matí, hem de marxar, a les 9 hem d'estar a Vaqueira Beret.

Dos quarts de vuit, un cafè amb llet a Pont de Suert. La gent està quadrada de l'autocar, però

els ulls brillen mirant el cel, no hi ha núvols, si hi ha bona neu això pot representar un bon dia d'esquí.

Altres vegades, després del viatge, et trobes amb un dia de boira o sense neu, però què s'ha de fer.

Tres quarts de nou, parking de Vaqueira, el guia ja ha anat a buscar els forfaits. Ja torna. Ens esperen hores d'esquí. La majoria esquiarà de les nou fins a tancar pistes. A la nit tots junts a l'hora de sopar a discutir la jugada, l'esquiada, i demà a dos quarts de vuit dempeus i tornem-hi.

A la fi de la segona jornada, i amb un de nosaltres amb els lligaments trencats (6 mesos de recu-

peració, l'esquí a més és un esport perillós), cap a casa.

Ha estat una bona sortida; quasi tot ha anat bé. La gent torna ben contenta i això és el que compta.

Tota bona sortida és un èxit per a nosaltres i un prestigi per a l'Entitat, i és ben agradable per a tothom.

Vilanova, Plaça de l'Estació, les 10 de la nit, hem esquiats 2 dies a Vaqueira i com sempre, amb poca o molta gent, ha valgut la pena.

Secció d'Esquí

SECCIÓ DE SENDERS

Calendari previst per a les properes sortides

21 d'abril	Vallgorguina - Sant Martí del Montnegre - Sant Celoni
12 de maig	Sant Celoni - Santa Fe del Montseny (?)
9 de juny	Santa Fe del Montseny - El Turó de l'Home - Sant Marçal

Tot i que aquest curs no hem seguit cap itinerari que ens menés finalment a un dels pics del Pirineu (com la Pica d'Estats, el Puigmal o el Canigó), no volem pas trencar la tradició i per a finals de juny s'organitzarà una ascensió col·lectiva a un cim. Més endavant s'informarà detalladament.

LES COVES DE L'HORT XIC I DE CAL SANT

Unes cavitats de la Serra d'Ancosa La Llacuna

INTRODUCCIÓ

La nostra fita en aquesta comunicació és donar a conèixer, amb una mica més de detall, dues cavitats del terme de La Llacuna (Anoia), que, tant per la seva situació com per la seva espeleogènesi, són dos exemples clars dels tipus de cavitats que hi ha a la zona. Com el conegut avenc d'Ancosa, cova del Carlí, cova de les Clotes, o cova de les Cases Velles.

GEOMORFOLOGIA

La serralada d'Ancosa és un seguit de turons que presenta les cotes més altes de tota la comarca, al N del terme de Pontons. Marcada per la gran esquadra de l'anticlinal que corre de N-E, al SW des de la serralada triàsica del Puigfred, senyala la divisòria entre la conca hidrogràfica de l'Anoia i la del Foix. Els seus límits geogràfics estan emmarcats al N per la Plana d'Ancosa i els Esgave-

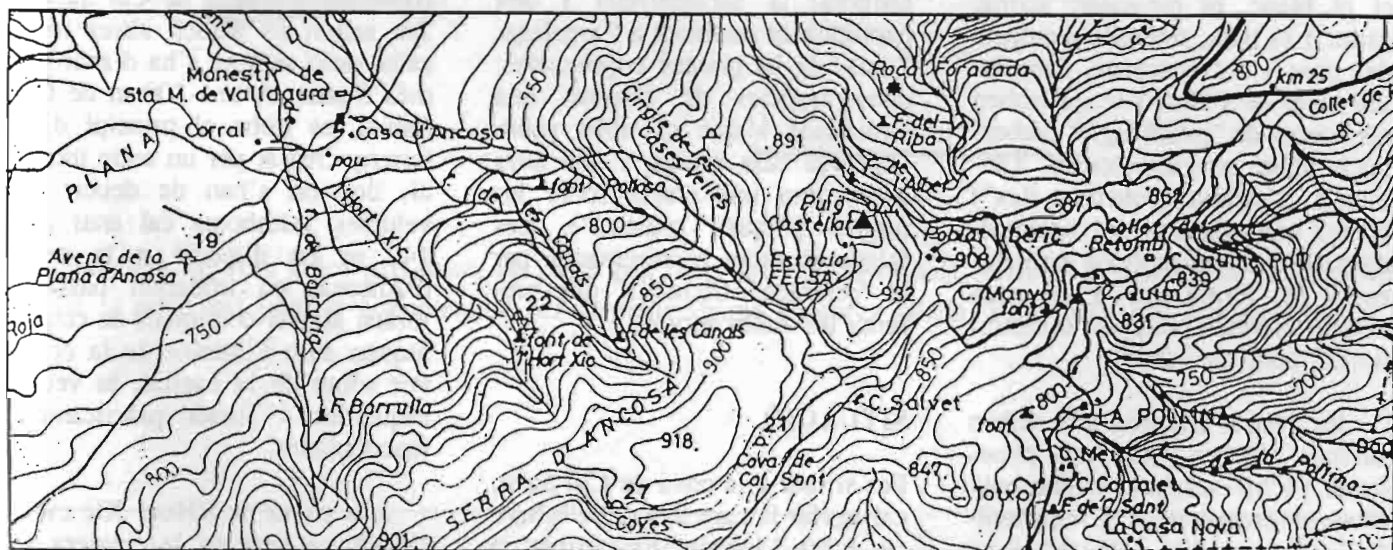
llats, a l'E per la Plana de les Llombardes i la serra de les Pinedes, al S per la Pollina i el coll dels Carbons i a l'W per les Rimbades. Situada entre les longituds 5° 10' i 5° 13' i les latituds 41° 27' i 41° 26', decanta les rieres de Barulla, Hort Xic i les Canals cap a la Plana d'Ancosa, que les canalitza cap a la riera de Miralles pel cingle de Valldeserves. Pel sud, les rieres de Carbons i de Pollina porten les aigües temporeres cap al riu Foix. Al peu de cada riera, unes fonts, que reben el mateix nom, són la sortida natural de part de les aigües de pluja que, aprofitant la formació calcària del sistema, han elaborat una típica formació kàrstica amb amples zones de rasclers, que aprofiten els corrents superficials, i dolines, que els canalitzen cap a esquerdes tectòniques.

Les nostres coves estan situades a la segona corba de nivell descendent d'un ample turó de 918 m d'alçada, al centre d'aquesta formació. Solament és

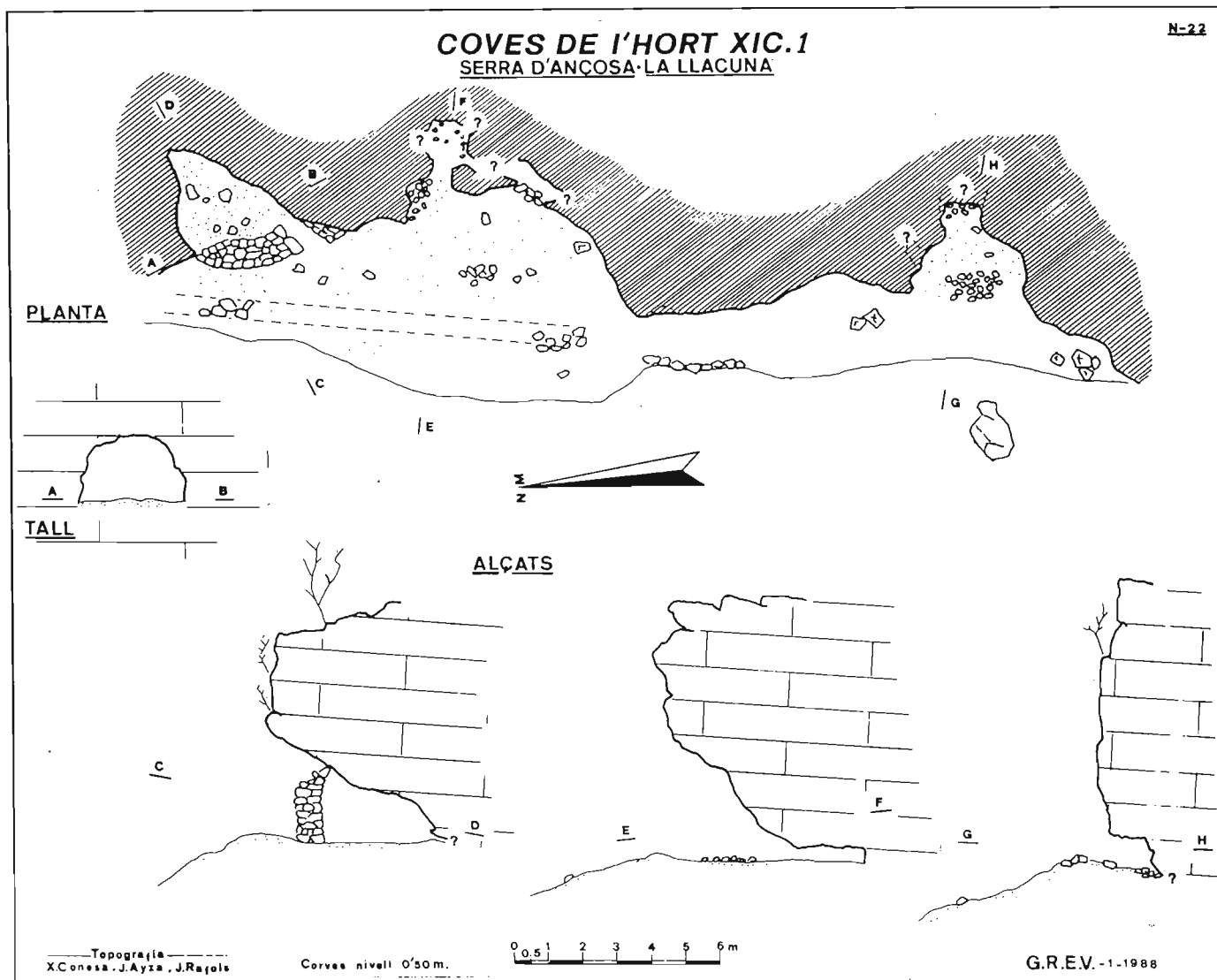
superat pel cim de Puig Castellar, al NE, que té 945 m i és l'eix geodèsic de la zona. Obertes entre les calcàries de l'Eocè inferior-llerdià, perforen barres calcàries molt toves, que s'alternen amb bretxes calcàries i dolomítiques. Aquests nivells tenen una inclinació de 30° amb direcció NW. L'Ilerdià descansa sobre un Paleocè argilós que va dels tons vermells als groguencs, i es donen a conèixer al S del nostre turó, del Puig Castellar i al llarg de la base del cingle de la Plana d'Ancosa. Tot aquest conjunt es recolza sobre un Keuper d'argiles tabulades groguenques, lloc per on passa la pista forestal que va des del Km 25, de la carretera de Vilafranca del Penedès a La Llacuna, fins a Pontons.

VEGETACIÓ

La vegetació dels indrets de les coves està constituïda per un estrat arbore, un sub-arbore o arbustiu de plantes herbàcies, lianes

o emparraderes i un estrat herbaci sobre el sòl del bosc. A més, en els llocs més humits, s'hi troben plantes tipus molsa.

D'entre els arbres, cal esmentar el pi blanc, pi pinyoner, alzina, càdec i el boix, tots ells elements del bosc i del cosconar. Prop de les coves de l'Hort Xic, es troben els boscos de "pinus nigra", subespècie nigra, no gaire densos. Tanmateix, l'alzinar ("quercus ilex") té una gran densitat de vegetació, amb diverses subespècies estructurades, de forma que d'una soca surten diferents branques o secundàries, com un ventall.

En l'estrat arbustiu, s'hi troben savines, ginebró ("juniperus phoenicea") i "sp" respectivament; boix ("buxus sempervirens"), la coronilla "sp", coronilla "glauc", i en

altres indrets de la zona hem vist "Ilex aquifolium", planta ornamental i decorativa de Nadal.

Les herbes són: la nèbia, la mare-selva, el romaní, l'espígol, la farigola, la sarsaparilla i una papilionàcia semblant a l'argelaga. També hi ha plantes criptògames: dues espècies de líquens, una ramificada i que es troba sobre l'escorça dels arbres, i una altra que forma una crosta sobre les roques ("líquen crustaci"). Les falgueres estan representades per la "ceterach officinalis" que presenta les fulles mortes.

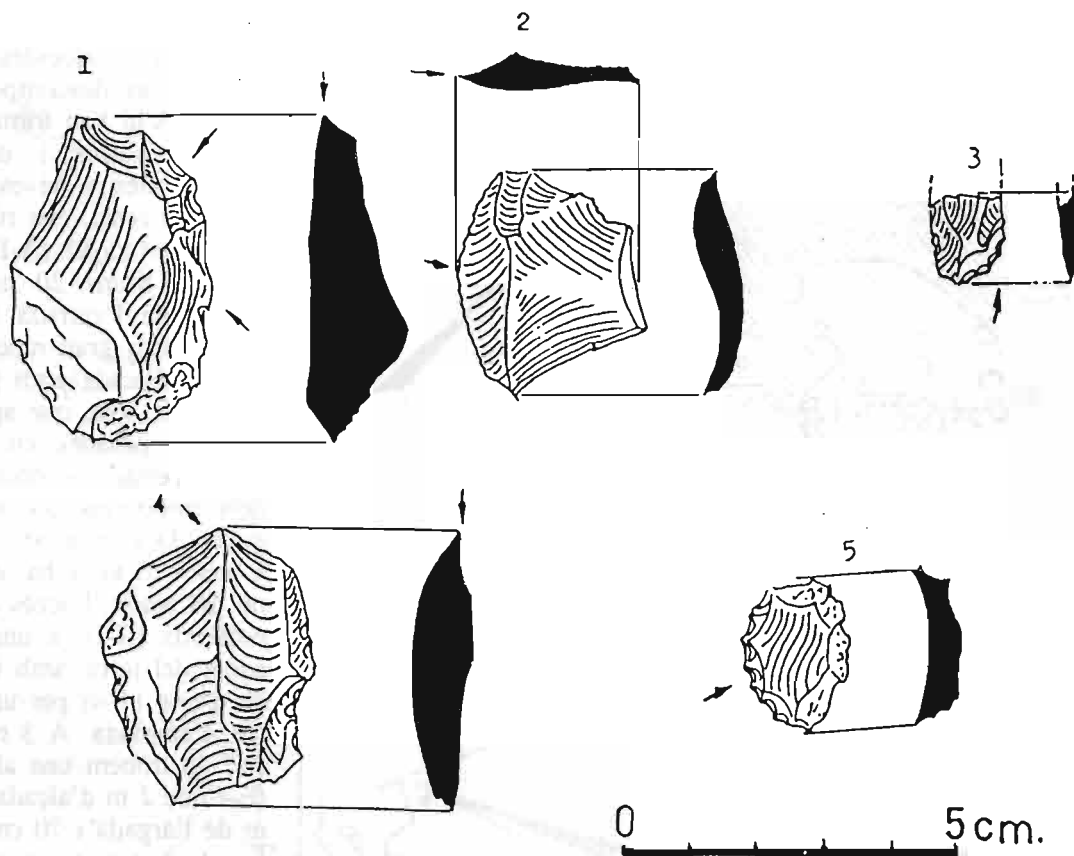
SITUACIÓ

Per arribar a la cova de Cal Sant, cal agafar la carretera de Vilafranca a La Llacuna. En arribar al

Km 25, es troba un camí-pista que porta fins a Pontons. Agafant aquest camí, a uns 900 m trobem una bifurcació i s'agafa el camí de la dreta; es passa per Cal Manyo i, continuant, es passa pel costat de la Masia de Cal Salvat. Tot seguit es troben altres trencalls, però sempre s'ha d'anar pel més fressat. A uns 500 m de Cal Salvat, es troba el principi d'un terreny cremat per un antic incendi, lloc on s'han de deixar els vehicles. Aleshores cal anar uns 140 m en direcció a la serra d'Ancosa, on trobarem bastants forats, alguns dels quals es comuniquen amb l'interior de la cova. Per sobre de la cavitat, es veuen esquerdes i forats pràcticament inaccessibles.

Les coves de l'Hort Xic estan situades a l'est de la cinglera de

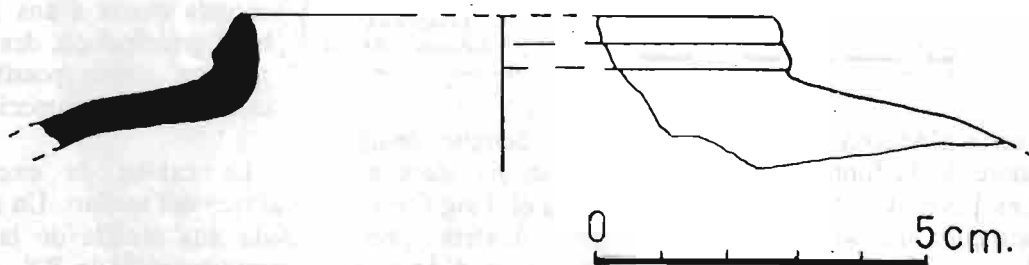

Coves de l'Hort Xic. (núm.22)

1.- Rascador; 2.- Petit tallant; 3.- Fragment de fulla de falç; 4.- Petit tallant; 5.- Rascador.

Les fletxes indiquen les parts que han estat usades i on s'observen alguns retocs. Les quatre primeres molt descalcificades per trobar-se a l'aire lliure amb contacte amb el sol.

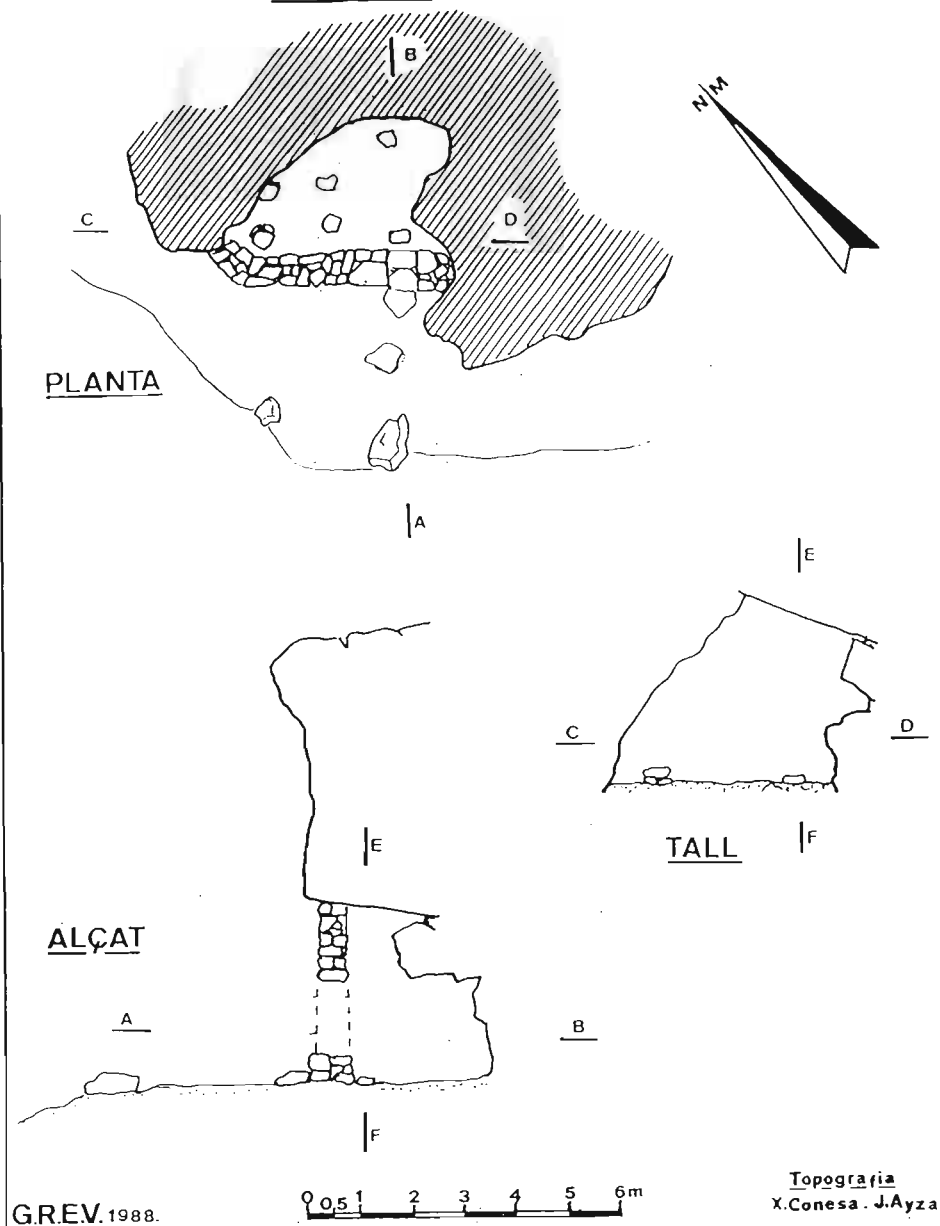
Fragment de vora color gris-rosat, de pasta ben cuita amb petits nòdols calissos, lleugerament esclovellada en la seva part interior possiblement per contenir alguna conserva salada. Segle XIV-XV aproximadament.

COVES DE L'HORT XIC.2

SERRA D'ANCOSA-LA LLACUNA

N-22

una colla d'esquerdes. Una part d'elles són descompostes i en d'altres s'hi han format algunes petites colades i concrecions més o menys vives. Un cop dins la cavitat, ens trobem a la galeria principal (A-B). Té una llargada d'uns 20 m. A pocs metres de l'entrada hi ha una pedra força gran repenjada a la paret i falcada amb pedres per la part de sota, que aparentment van ser posades en temps de guerra perquè no obstruís el pas dels emboscats que allà s'amagaven. Des de la boca d'entrada, a uns 4 m es troba, en un lateral del sostre, l'accés a una altra esquerda (C-D) a uns 3 m per sobre del terra, amb una llargada d'uns 11 m per uns 70 i 80 cm d'amplada. A 3 m del punt (X), hi trobem una altra galeria (E-F) de 2 m d'alçada per uns 6 m de llargada i 70 cm d'ample. En els 3 metres i mig s'obre un petit forat d'entre 35 i 40 cm que dona pas, actualment, al que creiem final de les esquerdes interiorment explorades. Aquesta última (G-H) té una llargada d'uns 15 m per uns 40 o 50 cm d'ample i l'alçària, en el seu punt més alt, és d'uns 7 m a la banda est de l'esquerda (H). En aquest lloc es veu una altra entrada de la cavitat, però és inaccessible a causa de l'equilibri de les pedres. Aquesta entrada queda a uns 7 m de la boca principal on, des de l'exterior, es veuen possibilitats de continuació en direcció nord.

la vora nord de la serra d'Ancosa, a uns 40 m per sobre de la font del mateix nom. Les coves 1 i 2 estan separades, entre elles, uns 40 m al mateix nivell.

Per arribar al lloc, podem tornar enrere des de la cova de Cal Sant pel mateix camí. A mà esquerra, trobarem, abans d'arribar a Can Salvat, una pista que puja buscant el camí cap a Puig Castellar i la instal·lació de F.E.C.S.A. Si volem anar-hi des de Cal Manyo, haurem d'agafar la segona pista a mà dreta, que surt després de passar el mas, venint de la

pista de Pontons. Sempre anant per la mateixa mà, les dues es troben a la creuada de Puig Castellar. Tot seguit, agafem pista endavant cap a la casa d'Ancosa i a 500 m un camí, a mà esquerra, ens porta a les fons de Canals i de l'Hort Xic. A l'esquerra cap a la de les Canals i a la dreta cap a la del Hort Xic.

ESPELEOGENESI

La cova de Cal Sant és una cavitat formada per un esllavissament d'estrats, fet que configura

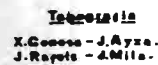
La cavitat és excavada en calisses del terciari. Un cop analitzada una mostra de la roca per espectrometria de RX, l'esquerda és formada per una colla d'elements:

Co3Ca = 96.93% (Carbonat Càlcic)
Al2O3 = 0.80% (Alumínic)
SiO2 = 0.62% (Oxid de Silícic)
Fe2O3 = 0.16% (Fèrric)

Aquesta podríem dir que és la composició més important, ja que el 1.49% restant dels seus compo-

Nº 21

La cova de l'Hort Xic-1. (Serra d'Ancosa)
Foto: Josep M. Ràfols

BIOFAUNA

A la cova de cal Sant hem trobat dues espècies de mosquits per determinar, un dels quals és força gran, d'uns 3 cm de llargada, i un neuròpter, insecte també d'uns 3 cm. de longitud. D'aràcnids, n'hem trobat una espècie molt petita d'uns 5 mm de longitud i una altra de més gran, semblant a l'anomenada "Metta ournetti", de 4 cm.

A prop de la cova de l'Hort Xic, cal destacar la presència d'un exemplar d'escurçó.

nents són elements indeterminats. Anàlisis fets per: German Rodríguez. Coordenades: X = 5° 12' 03". Y = 41° 26' 30". Z = 875 m.s.n.m.

Les coves de l'Hort Xic són baumes arranades on varen ésser construïts uns marges a l'entrada que arriben fins al sostre i deixen solament una entrada de 1.30 m d'alçada per uns 70 cm, amb gruix, de marge, entre els 70 cm i 1 m. Aquestes baumes foren utilitzades d'amagatall durant la Guerra Civil. La num 1 havia estat utilitzada als voltants de l'Edat Mitjana i s'hi han trobat restes de ceràmica i s'flex superficialment. També s'hi observen restes d'unes pedres en forma d'antic marge que devia servir de corral per al bestiar i part d'una feixa que podia haver estat un camí o corriol, que passava pel peu de la cova i pujava fins a dalt de la cinglera. La bauma té uns 13 m per 5 m de fondària i un petit forat a la part central d'uns 2 m més. Anant a la part nord de la bauma, ens trobem la cova amb el marge, des del portal té uns 4.80 m de fondària per uns 3 m d'amplada i 1.50 a 2 metres d'alçada. La num 2 està situada més al nord, té uns 3.20 m de fondària

per uns 3 m d'amplada i una alçada entre els 2 i 3.50 m.

Aquesta zona també es anomenada serra dels Escurçons. Actualment podem donar crèdit a algunes de les explicacions que ens han donat moltes persones dels poble, en especial el pastor de l'Ancosa.

Coordenades :

Cova núm 1 :

5° 11' 32"
41° 26' 37"
840 m.s.n.m.

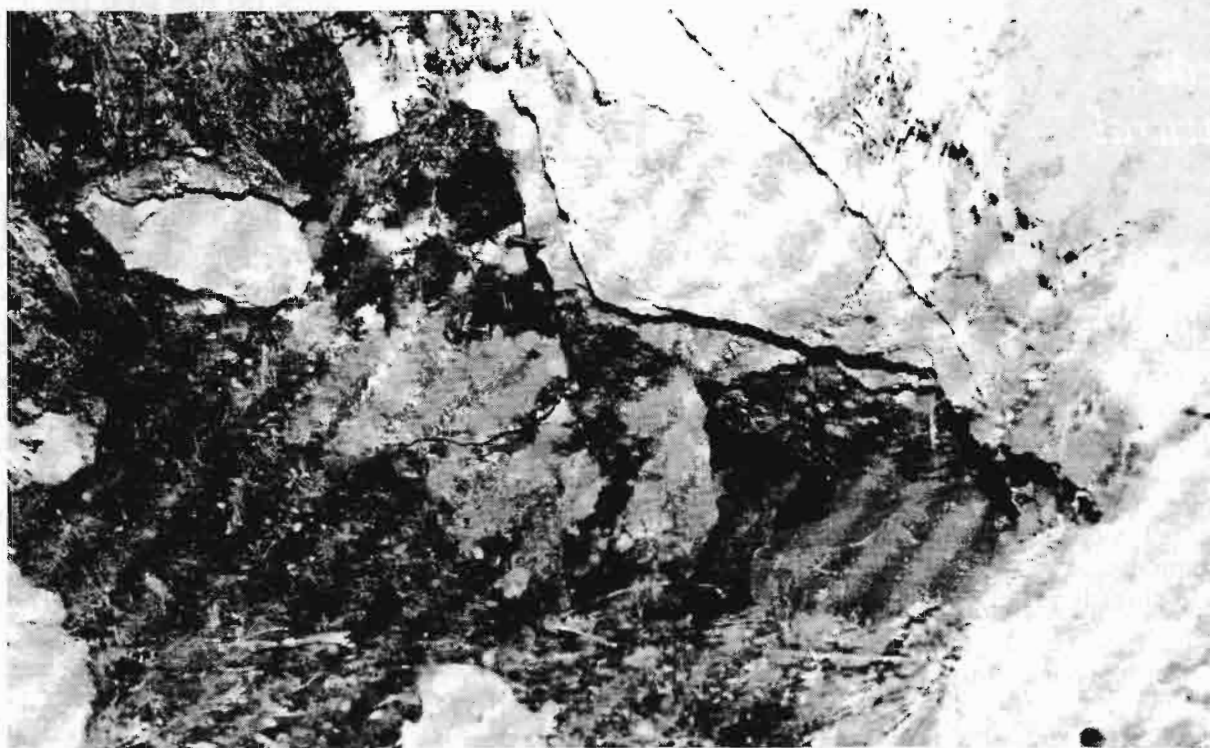
Cova núm 2 :

5° 11' 28"
41° 26' 39"
840 m.s.n.m.

La cova de l'Hort Xic-2. (Serra d'Ancosa)
Foto: Josep M. Ràfols

Cova de Cal Sant (La Llacuna). Foto: Josep M. Ràfols

**Xavier Conesa, Josep M. Jansà,
Antoni Ferrer, Lluís Mormeneo**

del G.R.E.V.

Arqueologia :
Antoni Ferrer Martí, Lluís Mormeneo

Espectrometria de RX :
Germán Rodríguez

Fauna i Flora :
Josep M. Jansà

Fotografia :
Josep Fisa, J.M. Ràfols

Geologia :
Lluís Mormeneo

Localització i Espeleometria :
Xavier Conesa

Plànols i dibuixos :
Josep Tejedor

Topografia :
Xavier Conesa, J. Ayza

Mapes :

ANCOSA - BRUFAGANYA
Atles Muntanyenc

Mapa Geològic de Espanya
IGME 419 (Vilafranca del Penedès)

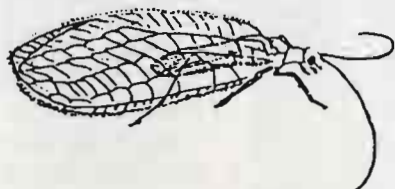
Bibliografia :

IGLESIES, Josep
Les valls del Gaià, del Foix i de
Miralles
Reus, Impr. Marian Roca, 1934

LLENAS i COSTA, Ramon
Apunts històrics de La Llacuna
1980

SIRE de la UEC de SANTS
"Cova de Cal Sant. La Llacuna
(Anoia)". "Excursionisme"
Butlletí de la UEC

VALLS i PRAT, Marcel·lí
Cronologia Històrica de La Llacuna

Insecte neuròpter de la Cova de Cal Sant

ELS ANECS A L'EMBASSAMENT DEL FOIX

Pertànyer a una entitat excursionista equival, entre moltes altres coses que no ve al cas recordar, a estimar el medi natural i la vida que s'hi desenvolupa, caràcter, aquest, que distingeix els animals i les plantes dels altres éssers i es manifesta pel metabolisme, creixença, reproducció i capacitat d'adaptació al medi que els envolta.

Reprement el fil de l'article publicat per l'amic Joan Sivill en el darrer butlletí en què constata la presència d'uns dos-cents ànecs a l'embassament de Foix, voldria aprofundir en aquest tema simplement com a vulgar i inexpert observador de la fauna aquàtica, però també com a fidel seguidor de totes aquelles facetes que condueixen a un coneixement més ampli de la història o bé de la naturalesa.

La presència d'ànecs s'observa

ja des de fa uns dos anys. La curiositat l'he incrementada darre-rament, ja que per motius laborals faig aquest trajecte de carretera quatre cops al dia, però fonamentalment pel motiu de preparar una sortida de la Secció de Cultura als Aiguamolls de l'Empordà.

Efectivament, el fet de disposar d'algunes publicacions especialitzades m'ha portat a voler determinar les espècies que habiten al menystingut pantà de Foix. Així, doncs, ben disposat de prismàtics, llibre i paper, m'he acostat a les riberes de l'embassament durant els dies 15, 16 i 17 de març per observar i catalogar les aus que s'hi han assentat. Una labor, aquesta, prou engrescadora i versàtil que m'ha reportat un millor coneixement de la zona.

Malgrat la presència d'uns 125 exemplars d'ànecs fa escassament dos mesos, és evident que, després

d'un flux migratori, aquesta quantitat s'ha vist reduïda a 60 exemplars, al marge dels que l'observador hagi pogut obviar. Així, doncs, se'n determinen clarament quatre espècies: 32 ànecs Coll-verd, 16 Fotges, 8 Cabussets i 4 Polles d'aigua.

L'ANEC COLL-VERD (*Anas platyrhynchos*) és el més comú del nostre país i l'espècie origen d'algunes de les races domèstiques. El mascle és ben conegut pel color verd del cap, separat del marró del pit per un estret cinturó blanc, diferenciant-se força de la femella, de colors brunencs. És un ànec sedentari que es belluga relativament poc i, precisament per això, no és fàcil determinar la fenologia -estudi dels fenòmens biològics periòdics- dels desplaçats i dels migradors. A l'època de reproducció, els ambients ocupats per aquest ànec oportunista són molt variables, ja que només demana indrets amb aigua abundant i vegetació litoral relativament propera al niu; és per això que el bon nivell d'aigües del pantà ha afavorit la seva presència, centrada bàsicament a la riba de la carretera i davant per davant de Can Bladet, en una disposició perfectament aparellada.

La **FOTJA** (*Fulica atra*) és inconfusible pel color negre del plomatge i pel color blanc del bec i la placa frontal. Diferent de la Polla d'aigua, la fotja neda en un grup nombrós per l'espai més obert del pantà, just sota Castellet, allunyant-se de

Els ànecs banyant-se a les aigües del Pantà de Foix.
Foto: Salvador Butí

la vegetació litoral. Present tot l'any en una bona part del territori, els forasters procedents de localitats de la península Ibèrica arriben ja ben entrat l'estiu, flux que continua durant l'octubre amb l'aportació d'exemplars europeus; el novembre és un moment de migració molt fort, el desembre i el gener són típicament d'hivernada; després marxen els forasters i durant el març resten ja les parelles reproductores indígenes, precisament les que hem vist durant l'observació. A l'època de reproducció, la fotja és un ocell típic de canyissars, de manera que prova de fer el niu en el cinzell de vegetació litoral oposat a la riba de Castellet.

El **CABUSSET** (*Tachybaptus ruficollis*) és el més petit -25 cm- i el més abundant de tots els **Cabussons**. Com indica el seu nom genèric, és molt bon capbus-sador i exclusivament aquàtic. La manca de cua i la morfologia del bec el diferencia dels ànecs. Basteix el niu flotant entre el canyís que envolta la massa d'aigua de la capçalera de l'embassament. Certament és atractiu veure la seva actitud perspicaç i repetitiva de capbussar-se. La dessecació i con-

taminació de la zona pot accelerar la seva desaparició.

La **POLLA D'AIGUA** (*gallinula chloropus*) és un nidificador que, malgrat la reputació de sedentari, ofereix importants moviments estacionals. Se l'ha vist nedant o picotejant prop de la vegetació litoral i sempre a punt d'amagar-s'hi. Sol conviure amb la fotja, de la qual es diferencia bé pel fet d'ésser més petita -33 cm-, per la placa frontal vermella que cavalca el bec groc i, sobretot, per la ratlla lateral irregular blanca i les infracobertores també blanques, caràcters aquests que m'han permès distingir-la a distància. Ampliament oportunista, tolera bé tota mena d'ambients i resisteix les aigües notablement contaminades de la capçalera del pantà. Hom assegura que sovint és la primera espècie colonitzadora d'una nova massa d'aigua.

Detallades les característiques principals d'aquestes espècies observades, vull afegir, només, la conveniència de preservar aquest medi natural tan proper a Vilanova i la Geltrú, essencialment afavorit pel règim pluviomètric enregistrat en els darrers mesos i que

manté, amb curtes intermitències, el vessament del pantà des de fa gairebé mig any. També hi ajudaria si disminuïssin els abocaments de fosfats i de nitrats, agents contaminants que afavoreixen l'eixamplament del mantell verd d'algues parasitàries; i restringir les circumstàncies molestes per a les aus, especialment en època de nidificació, que provoquem els vilanovins cada diumenge: motos amb escapament lliure, barques motores que pretenen acostar-se als ocells per a fotografiar-los, picnics vora l'aigua, etc.

Ben segur que amb l'esforç compartit de preservar el respecte que mereixen ajudaríem a mantenir aquesta nova comunitat que no havia estat encara catalogada pels científics i naturalistes.

Antoni Sagarra i Mas

BIBLIOGRAFIA :

- **Els Ocells del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà.** Jordi Sargatal, Josep del Hoyo. Linx Edicions, juliol, 1989.
- **Història Natural dels Països Catalans, Volum 12: Ocells** Enciclopèdia Catalana, febrer, 1986.

Castellet, el castell i l'església reflexats a les aigües del Pantà de Foix. Foto: Toni Sagarra

SAVINA I SIVINA

Aquest arbust, sempre verd, de fulles gairebé cilíndriques i que fa un fruit rodó blavenc, és de fusta vermella i flairosa.

En realitat, ambdós noms, **savinai sivina**, s'apliquen a dos vegetals semblants però diferents: la **juniperus sabina** i la **juniperus phoenicea**, la primera menys abundant i la segona d'aplicació abusiva. La Jn. sabina és coneguda per **savina de muntanya**, viu en llocs alts i només es troba en els Pirineus; també l'anomenen **sivina** i **ginebre-savina**. De l'altra espècie, la Jn. phoenicea o **savina comuna**, dita correntment **savina**, a diversos llocs del Baix Maestrat en diuen "la savina naix ginebre", perquè al començament de la creixença té fulles allargades, planes i punxants, com les del ginebre, diferents de les de la planta adulta, que són menudes i arrodonides. D'aquesta darrera mena n'hi ha una subespècie "lycia", denominada **savina litoral** o **marítima**, potser la més prolífica de la nostra contrada.

Aquesta diversitat d'espècies amb pràcticament un sol nom, mantes vegades encara es confon amb una tercera conífera curessàcia, el **ginebre**, que en algunes comarques entenen per **ginebró**, mot que en altres llocs només designa el fruit del ginebre.

El **ginebre** (*juniperus communis*) té les fulles linears i punxants, amb una ratlla blanquinosa a la cara superior i els seus fruits són emprats en la fabricació del gin. Com hem dit, hi ha llocs que li donen el nom de ginebró i en altres ginebro, paraula plana, quan sabem que el **ginebró** és una subespècie petita que més aviat es fa a l'alta muntanya. Però, per acabar-ho d'adobar, del ginebre i del ginebró molts botànics en denominen **càdec**, paraula desconeguda a les muntanyes del Penedès, donant-se el cas que la Guia del Parc Natural del Garraf sols fa esment del càdec (*juniperus oxycedrus*) i no fa menció del ginebre i de la savina, tot i que són dels arbusts més abundants del massís. Per altra banda, la publicació "Descobrim el Garraf", a més del càdec (és a dir, el ginebre), cita

ben per sobre una vegetació carenada amb savina. Per a nosaltres és sabut que la **savina** o **sivina**, de fulles més aviat punxagudes a les plantes joves i imbricades en les adultes, amb fruits de color vermell fosc un cop madurs, creix en els roquissars i en els rasclers de les nostres muntanyes. I d'una comunitat vegetal on predominen les savines en diem una **savinosa**.

De moment no tenim constància de cap topònim derivat del càdec i en canvi sí que sabem la incidència de les ginebres i de les savines en els noms de lloc dels municipis penedesencs, en particular les savines. Darrerament, les activitats excursionistes ens han fet despertar la curiositat, ja que, mentre preparàvem la darrera Caminada Popular, vam tenir l'oportunitat de passar pel desapa-

Una savina al Puig Montgròs. Foto: Vicenç Carbonell

regut **Sibinar del Montgròs** i, tot trescant pels corriols de la Marxa d'enguany, hem trepitjat la **serra** i el **collet de la Sabinosa**, prop de La Roqueta de Tous. Com podem comprovar, la grafia és diferent, però no tinguem dubte, tot ve del mateix. S'ha de tenir en compte que el mot original procedeix del llatí "sabina" i així s'escriu en castellà. A França en diuen "sabine", en anglès és "savin" i a Sardenya anoten "sivina". Aquí encara tenim una variant fonètica, "sevina". S'ha de respondre que a la zona garrafenca pronunciem **sivina**, dialectalisme més genuí que ha quedat reflectit en els noms de lloc de Sitges, de Ribes i d'Olivella. El professor Coromines diu que "sabina" és un arabisme dins del nostre idioma i que en lèxics antics es llegeix "savina". Tot i això, tenim **savines** a les Corberes, **sibines** a Alcúdia de Beo, **sabines** a Vistabella i **sabina** a Bielsa. Tot un mosaic.

Podem afegir que, en llatí, Sabina també és nom propi de dona, suposada màrtir romana (o antioquina) i que Vibia Sabina, muller de l'emperador Adrià, obtingué el títol d'Augusta (s. XI).

Del terme municipal de Ribes hem parlat del **Sibinar del Montgròs**, que estava situat a la falda sud del pujol, entre el mas de Montgròs i el mas de les Catalunyes, repteu on hi passa la conducció elèctrica d'alta tensió. Segons sembla, aquest sivar s'estenia fins a la pujada de Canyelles, que pels canyellencs és l'alt de Sant Joan o coll de la Creu de Sant Joan, ja que hi havia una creu de fusta, llocs que, a la darrerria del segle passat, eren coneguts per **pujada del Sibinar** i **coll del Sibinar** o **de la Creu**.

Pel que fa al municipi de Sitges, hi ha enregistrats els fitònims sivarers o noms de lloc de procedència sivarera que detallem a continuació :

* **La Sivina**: turó situat al nord del puig Rodó, en la línia del

terme amb Ribes. (MP nº1799). També conegut per la Fita.

* **Fondo de la Sivina**: el que baixa del puig d'en Boronet cap a l'Estellar. (MP nº1800).

* **Fondet de la Sivina**: baixa a l'est de can Planes en direcció al fondo del Tro. (MP nº1801).

* **Cocona Sivina** o **Savina**: situada prop de Campgràs, coneguda des de 1571. (MP nº1802).

* **La Sivineta**: un altre nom de la Fita Grossa. (MP nº1803), límit amb Olivella.

* I dintre del terme municipal d'Olivella existeix el **fondo de la Sivineta**, al NO de la penya Riscle, vora can Marcer. (MP nº2674).

* Mentre que a Gavà es troba l'**avenc de la Sibinota** o **Sivinota** en el Sot de l'Infern, i a La Llacuna acudien al santuari de Sant Magí de Brufaganya pujant per la **costa Sabinosa** (a la serra del mateix nom del terme de Querol), a Tarragona podem banyar-nos a la platja de la **Savinosa**.

Ja hem fet esment del **collet de la Sabinosa** de La Roqueta (Tous). La **serra de la Sabinosa** és el faldar ombril de la serra de Miralles, d'on baixa el **fondal de la Sabinosa**, donant aigua al torrent de la Fou.

Tenim referències que amb el salat peculiar d'Eivissa consten **Ses Savines**, **Sa Savineta** i **Es savinar** (AG.). També **Sa Savina** a Formentera (GEC).

No ens volem fer pesats. Topònims referents a la savina n'hi ha per tot arreu, com a Múrcia, Almeria, Osca, País Valencià, Itàlia, Mèxic, Texas, Cuba, etc. I alguns botànics no han vist savines en el massís del Garraf... Que Santa Llúcia els conservi la vista!

Vicenç Carbonell i Virella

BIBLIOGRAFIA :

- 1.- Joan COROMINES
"Diccionari etimològic i complementari de la Llengua Catalana", vol. VII, 722-723, 1987.
- 2.- Francesc MASCLANS
"Els noms de les plantes als Països Catalans", 1981.
- 3.- ALCOVER-MOLL
"Diccionari català-valencià-balear", vol. 9, 774-775, 1979.
- 4.- Enric MOREU-REY
"Els nostres noms de lloc", 61, 1982.
- 5.- Montgròs, núm. 29
Sant Pere de Ribes, 1912.
- 6.- OSONA, "Costa de Ponent", 157 i 174, 1893.
- 7.- Centre Excursionista de Catalunya, setembre 1912.
- 8.- MP. Ignasi M. MUNTANER I PASCUAL
"Els noms de lloc del terme de Sitges i de les terres veïnes", 154 i 197, 1986.
- 9.- AG. Cosme AGUILO
a "Onomàstica", XLII, 80-81, 1990.
- 10.- Gran Enciclopèdia Catalana, vol. 13, 377, 1979.

ALPINISTES ... I MONT-REBEI

Sempre és difícil parlar dels alpinistes, i més si ho ets o t'hi consideres. El perquè es deu trobar en la manera de veure les coses, en haver-ho viscut o en la pròpia subjectivitat. Per això només em limito a parlar de Mont-rebei, però transcriu un fragment en el qual un escriptor parla dels escaladors :

"Perill. Perill acceptat deliberadament, però adequadament. Perill compartit amb un amic, amb un grup d'amics. Compartit, conscientment, compartit fins els límits de la consciència, de manera que el perill i el fet de compartir-lo esdevenen un ioga. Dos amics en la mateixa cordada, damunt el mur de roca. De vegades tres amics o quatre. Cada un totalment conscient dels seus músculs en tensió, de la seva pròpia habilitat, de la seva pròpia por i del seu propi coratge, que transcedeix la seva por. I cada un, no cal dir-ho, conscient al mateix temps de tots els altres, preocupat per ells, fent tot el que cal perquè els altres no corrin perill. Vida en la seva expressió més alta de tensió corporal i mental, vida més abundant, vida inestimablement preciosa, a causa de l'amenaça constant de la mort. Però després del ioga del perill hi ha el ioga del cim, el ioga del repòs i del relaxament, el ioga de la receptivitat completa i total, el ioga que consisteix a acceptar conscientment allò que és

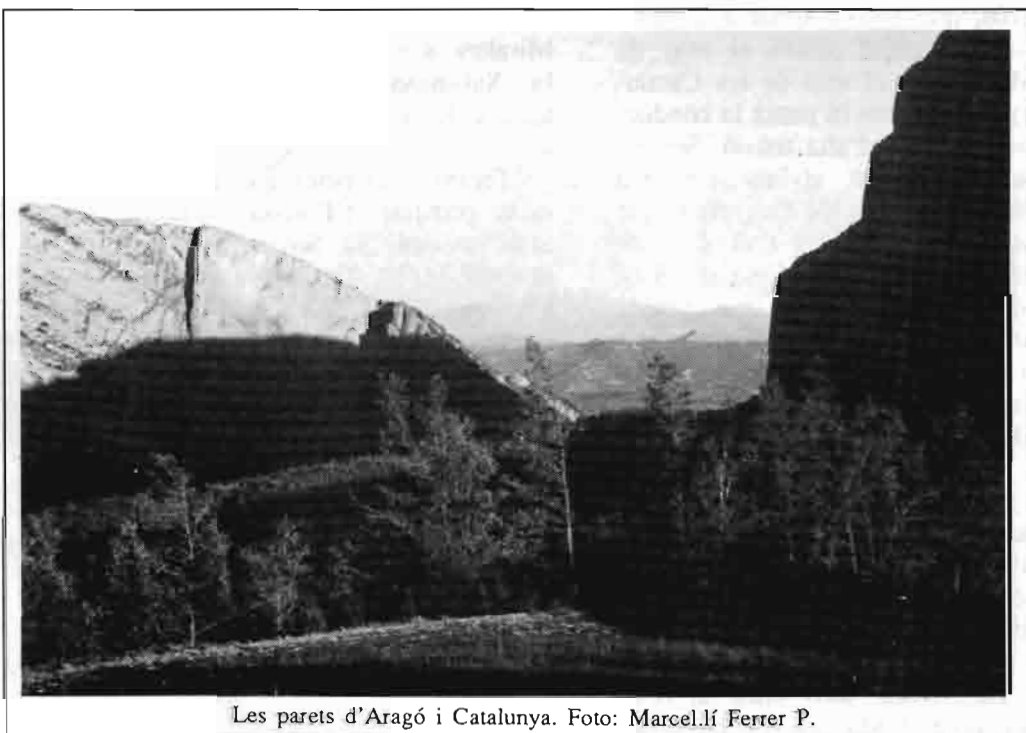
donat tal com és donat, sense censurar-ho amb l'aqueferat esperit moralista, sense afegir-hi cap de les nostres idees de segona mà, ni cap de les nostres fantasies encara més nombroses."

(Fragment de "Illa", d'Aldous Huxley. 1962)

MONT-REBEI

El congost de Mont-rebei, les parets més salvatges i grandioses, les més solitàries, les més llunyanes a qualsevol signe de civilització, les més desafiants i provocadores, i les que més satisfacció m'han donat mai: Catalunya i Aragó, Aragó i Catalunya, una enfront de l'altra, dividides per la Noguera Ribagorçana i unides per la majestuositat de les seves parets, dretes i pacients, amenaçants

quan es pon el sol, però gratificadores quan, després de fer una via, te les mires des de dalt el cim. Com es pot explicar el sentiment que t'omple el cos quan la paret s'ha deixat vèncer, quan t'ha deixat passar per les seves fissures i diedres, entre plaques pràcticament inaccessibles i desploms impressionants! Quan s'ha deixat acaronar pels dits de l'escalador, amb un contacte viu, pur i insòlit, entre el respecte, la por, entre l'aventura i, potser sí, la mort! La teva presència insignificant dintre de la grandiositat de la paret t'ensenya a estimar-la, a observar els detalls més subtils i secrets que la natura encara et pot ensenyar en una zona on l'home ha estat vençut i on tu, només a la nit i després de fer una via, pots entendre l'encant de la seva bellesa. Potser tot aquest ambient i tota

Les parets d'Aragó i Catalunya. Foto: Marcellí Ferrer P.

Al Pla de Sanarta, després de Salenques, l'agost del 88.
Foto: Marcel·lí Ferrer P.

aquesta inaccessibilitat converteixen el congost en l'últim paradís per als escaladors més agosarats i íntegres, on per sobre del vol dels voltors, i amb la confiança i amistat de la roca, podem veure des d'una posició privilegiada una zona especialment bonica i verge, on esperem que l'evolució, ambició i destrucció de l'home no arribin mai. Bona sort.

Marcel·lí Ferrer

Xurreria
Trifón ★
VILANOVA I LA GELTRU

NOVES VIES D'ESCALADA A LES PENYES DE CAN MARCÉ

Aquí teniu els gràfics de dues noves vies d'escalada realitzades enguany per membres del G.E.A.M. a la coneguda escola d'escalada de les Penyes de Can Marcer (Garraf).

Les Penyes de Can Marcer

Via: GORE - TEX
TRES CAPES (A +, V+)

Oberta el 19 de març de 1991

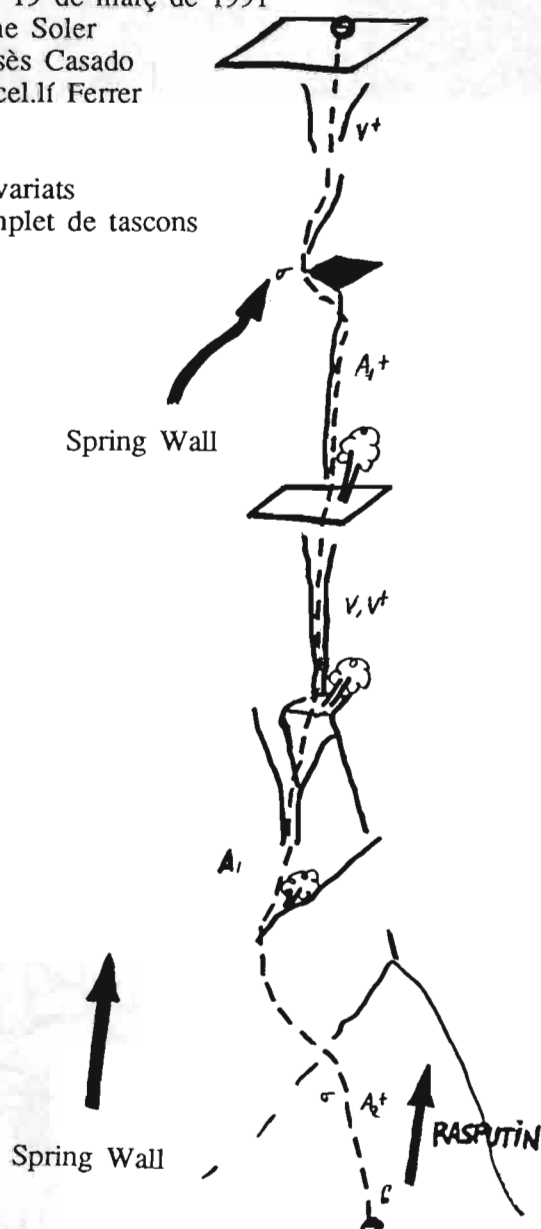
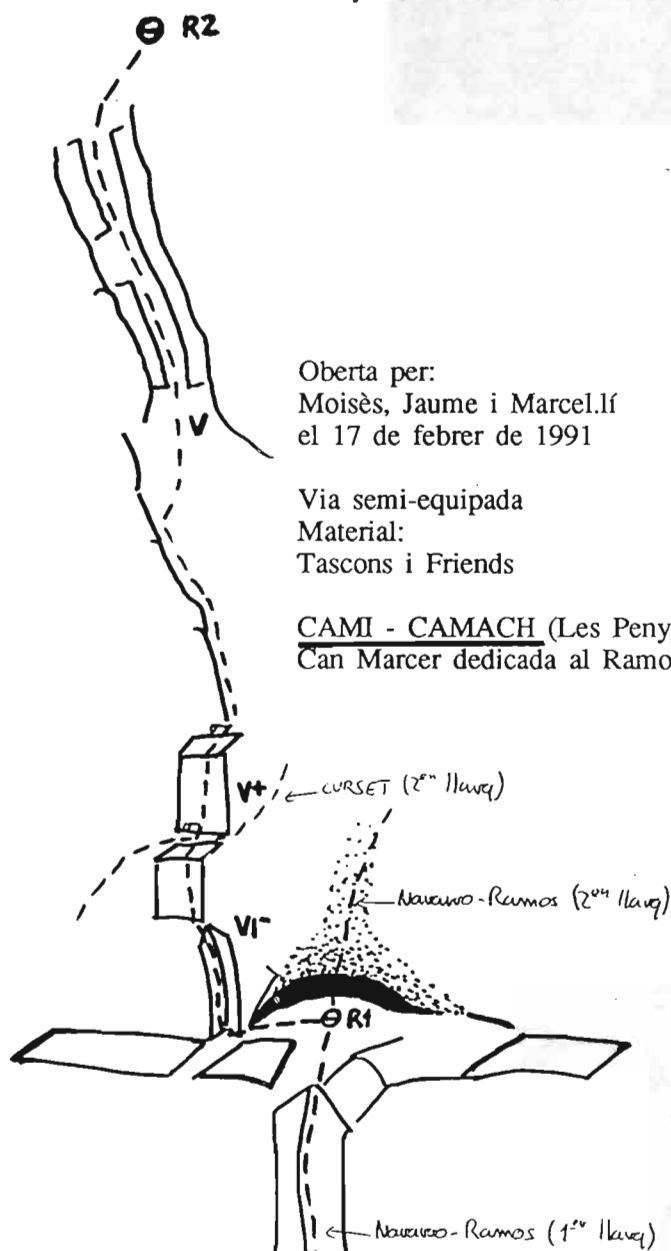
per: Jaume Soler
Moisès Casado
Marcel·lí Ferrer

Material:
9 pitons variats
1 joc complet de tascons
1 ganxo

Oberta per:
Moisès, Jaume i Marcel·lí
el 17 de febrer de 1991

Via semi-equipada
Material:
Tascons i Friends

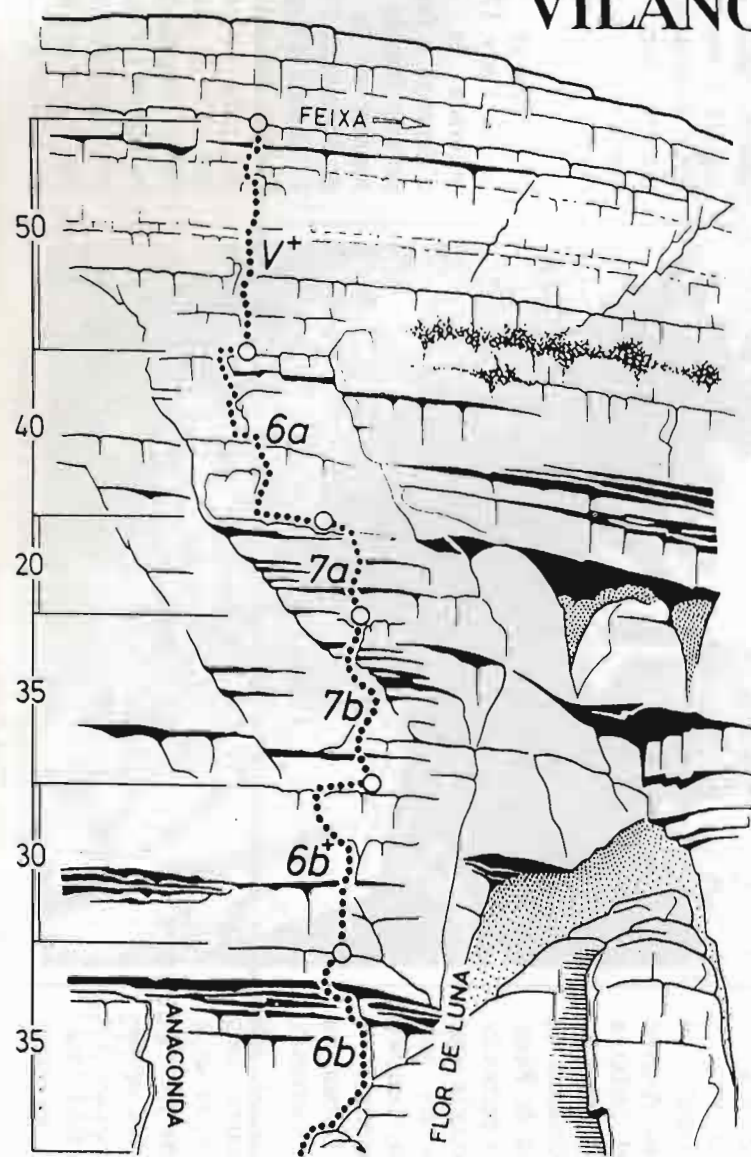
CAMI - CAMACH (Les Penyes de
Can Marcer dedicada al Ramon Camacho)

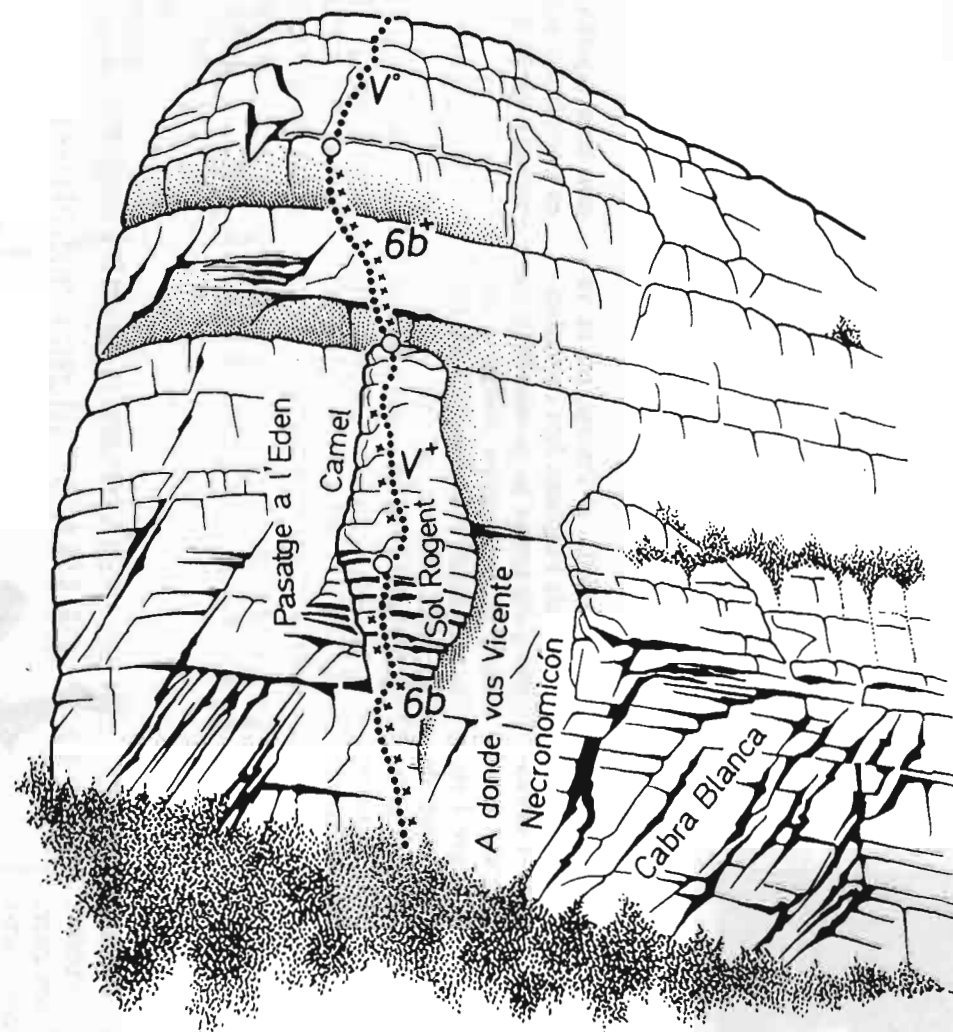

VIES D'ESCALADA

VILANOVA DE MEIÀ (roca dels Arcs)

Via «El barón rampante» (200 m, 7b),
Realitzada per: Jaume Soler
el 6-4-91 Moisès Casado

Via «Slowhand» (90 m, ED sup.),
Realitzada el 6-4-91 per: Jaume Soler
Moisès Casado

EL "CARRASCLET" I CAPÇANES

Quan en Pitu Blanes va comunicar-me la visita a Capçanes i al monument del guerriller "Carrasclet", com m'hauria agradat estar amb vosaltres i, junts, veure l'entorn i explicar-vos el perquè de tot allò! Com sabeu, sempre m'ha agradat explicar històries, però no penseu que us escapareu de la meua història... Perdoneu-me, us dono les gràcies a la bestreta.

Pere Joan Barceló va néixer a Capçanes l'any 1688 i tenia l'ofici de carboner, igual que el seu pare, i com que feien carbó de CARRASCLA (o Carrasca) -un arbust alzinós molt abundant a la comarca-, per aquest motiu se'l coneixia com el "Carrasclet", el seu pare, i com a Carrasclet el fill Pere Joan. Anaven a vendre el carbó a Reus; això fa preveure que com Riudoms es troba a 4 km de Reus, pare i fill hi pernctaven. Es dedueix que coneguessin els germans Nebot, famosos militars addictes a l'arxiduc. Durant la guerra de Successió, Pere Joan i el seu pare s'ajuntaren amb els Nebot; en el setge de Barcelona eren de les forces que ajudaven els assetjats. Un cop caiguda Barcelona, Pere Joan es va retirar

a Cornudella, al Priorat, on es va rendir als Filipistes fent capitulacions i va tornar al poble. Allà un dia s'hi presentaren soldats a fer la recaptació d'impostos i l'oficial, en tenir notícia de qui era el "Carrasclet" va començar a molestar-lo. Pere Joan va argumentar que les capitulacions fetes a Cornudella el protegien contra situaci-

ons com aquella, però la qüestió es complicà i sort que l'oficial el salvaren de la mort.

Sigui com sigui va fugir a la muntanya i constituí una partida que, ajudada pels germans Nebot de Riudoms, defensà la bandera del pretendent Carles d'Austria. Al camp de Tarragona, als partidaris de Felip V se'ls donava el renom de "botiflers" i als de Carles el de "carrasclets", renom vingut del seu principal cabdill. Els Carrasclets arribaren a fer accions de tanta importància que va preocupar molt a les autoritats dominants. En l'Arxiu de la Corona d'Aragó es troben escrits en els seus registres, una i altra vegada a través de la Reial Audiència, de tal manera que podem seguir els fets al dia en què foren comesos.

Malgrat haver quedat l'any 1714 assegurada la corona d'Espanya a favor del príncep francès com a resultat de la guerra de Successió, l'amistat i l'aliança d'Espanya i França no va durar pas gaire temps, puix que el 9 de gener del 1719, França declarà la guerra a Espanya i, amb aquesta ocasió, el nostre Carrasclet tornà a Catalunya, no ja

El monument al guerriller Carrasclet a Capçanes.
Foto: Toni Sagarra

contra els francesos, sinó en companyia de francesos. Així, doncs, el 26 de maig penetrà a la vila de Falset, el 26 de juliol es presentà a Reus i l'ocupà.

En l'arxiu parroquial de Capcanes i en el testament de la seva

dona, se'ns explica que, "en la batalla de Bitonto a Itàlia, el meu marit fou presoner dels espanyols com a oficial austríac i dut al penal de Cadis i en la pau de Viena, deixat en llibertat, tornava a peu a Viena i passant per Reus el va reconèixer un tal Sr. Gallis-

sà, el qual li va donar una dobla d'or perquè continués el viatge. Així va tornar a Alemanya, on va morir l'any 1768, ja molt gran.

Josep Voltà

Divendres, dia 19 d'abril

A 2/4 de 9 del vespre, al nostre local social

"EL SO DELS VUITMILS"

**Transparències comentades en directe per
l'escalador català CARLES VALLES**

**Introducció a l'alpinisme a través de les
seves expedicions a cims de 8000 m.**

**Organitzat per la Secció de Cultura dintre dels
actes de la Setmana Cultural de Sant Jordi**

ELS ESTABLIMENTS I MARQUES QUE TENIM ANUNCIATS EN AQUEST BUTLLETÍ COL·LABOREN EN LA SEVA FINANCIACIÓ. AGRAÏRIEM LA COOPERACIÓ DE TOTS ELS SOCIS EN L'ADQUISICIÓ DELS PRODUCTES DELS NOSTRES ANUNCIANTS.

ATENCIÓ ! PERILL D'ALLAUS

Els mitjans de comunicació es fan ressó, aquests darrers dies, de contínues desgràcies produïdes pel fenomen dels allaus de neu. Nosaltres no som especialistes en aquest tema, però pel fet que aquest és un dels perills que molts cops ens envolta, hem tractat de fer un senzill recull d'informació general i donar alguns consells al respecte.

Quasi bé tots els accidents fatals d'esquí són produïts pels allaus. Malgrat tots els estudis que s'han dut i es duen a terme, els allaus són imprevisibles la majoria de les vegades. Es poden provocar artificialment amb explosius per evitar-ne el risc, o mitjançant dades estadístiques informatitzades, predir-ne el risc en determinats indrets o si es donen determinades condicions, però de tota manera la Natura sempre es reserva desagradables sorpreses al voltant d'aquest tema. Darrerament s'ha creat un servei de l'administració que té un equip de persones dedicades a informatitzar dades de gruixos de neu, temperatures, vent, indrets on es produeixen sovint allaus, etc. que estableixen setmanalment un estudi del risc d'allaus a Catalunya, per tal que tots els que practiquen les diferents vessants de l'esport de muntanya tinguin una informació per tal d'evitar perills innecessaris o almenys en tinguin constància i extremin les precaucions.

Els allaus i l'esquí

Molts esquiadors saben ben poca cosa de quan i per què es produeixen els allaus. Una de les

idees exteses i equivocades és la de pensar que els allaus solament es poden produir a les zones d'alta muntanya i no, per exemple, en els fora pista de les estacions d'esquí i també en pista de forta inclinació d'aquestes mateixes estacions.

Cal tenir clar que hi poden haver allaus allí on es donin les condicions per la seva formació.

Un allau es produeix quan la força de fricció i cohesió interna no poden aguantar la neu al lloc on és, llavors, aquesta massa es fractura o bé agafa ondulació i després comença a relliscar per la força de la gravetat. Això sol produir-se de sobte i sense avisar. Tanmateix, però, algunes condicions combinades poden ésser causes d'allaus imminents :

- * grau d'inclinació
- * composició de la neu :
  - neu "surant" sobre neu més compacta
  - neu recentment caiguda
  - l'acumulació de neu per vent
  - l'augment repentí de temperatura

Dissortadament, un dels perills més directes en desencadenar un allau de neu en zones d'estació d'esquí sol ésser el que provoquen els mateixos esquiadors, quan, en comportaments temeraris i amb una clara ignorància dels avisos i recomanacions de l'estació o dels mateixos serveis especialitzats de la zona, posen en perill la seva pròpia integritat física i la dels que van amb ells.

Entre les responsabilitats del personal de les estacions d'esquí, i sobretot dels anomenats "pisteurs", una de les més importants és fer que les pistes siguin segures per als esquiadors i advertir-los clarament dels perills que hi puguin haver en els fora pistes o en els denominats recorreguts, com **L'ESCORNACABRES** (Vaqueira-Beret), **EL TUBO DE LAS ZAPATILLAS** (Candanchú), **LA BAJADA DEL MUERTO** (Astún), llocs que requereixen, a més d'un bon domini i nivell de l'esquí, que estiguin en condicions de seguretat per transitar-hi.

Quan en una estació ens trobem amb una pista o recorregut amb el cartell de "pista tancada" és per alguna raó, i quan això succeeix a la primavera, la raó més probable és el risc d'allaus si estem gaudint d'un dia d'esquí a ple sol. Moltes vegades, abans d'obrir les pistes, on hi pot haver un perill potencial d'allaus, aquests es provoquen intencionadament mitjançant explosius que faciliten el relliscament de les masses inestables de neu, i així evitar-ne el seu relliscament fortuït que pot resultar perillós per a la integritat d'algun esquiador que hi sigui prop o que hi circuli sense fer cas de les indicacions de perill de l'estació.

Tipologia dels allaus

Hi ha tres grans tipus d'allaus:

- * Allau de placa (Fig nº1)

Solen ésser els més perillosos. Moltes vegades els causa un es-

quiador que provoca, amb els cantells dels esquís, una petita esquerdada en un indret de la placa de neu inestable, i això provoca una línia de fractura afavorint el rellicament de grans blocs compactes de neu, que poden arribar a tenir una amplada considerable.

* Allau de neu no compacta (Fig nº 2)

Es produeixen quan la neu és seca o humida. Normalment és a causa del canvi brusc de temperatura. Parteix d'un punt i es va fent més i més gran.

* Allau de neu pols (Fig nº 3)

És el menys comú. La neu comença a moure's i és llançada enlaire i té l'aspecte d'una explosió més que d'un allau convencional.

Precaucions quan hi ha risc d'allaus

La primera mesura seria molt senzilla: **NO ESQUIAR MAI EN UNA ZONA AMB RISC D'ALLAUS DECLARAT**. De tota manera, com que moltes vegades aquesta norma s'oblida, heus aquí algunes recomanacions :

* Informació : Cal informar-se als taulons d'anuncis de l'estació i estar a l'aguait de totes les informacions que hi ha als finals dels remuntadors i als cartells indicadors de les entrades de les pistes.

* Grup : A les pistes balisades de l'estació quasi bé mai s'esquia sol, però a on no s'ha d'esquiar mai sol és als fora pistes o als recorreguts i itineraris fora pistes.

Si després de tot això no té altra sortida que vorejar o passar per una zona amb risc d'allaus, aquestes poden ser unes possibles indicacions :

- No esquiar sol, i fer-ho

mantenint les distàncies.

- Tingueu sempre "en ment" una sortida d'emergència.

- Trieu una ruta amb cura per travessar la zona de risc: si cal fer una diagonal s'ha de fer com ve indicat en la figura nº 4 :

Cal que el grup s'aturi en un punt alt i segur del pendent. El primer esquiador que vulgui creuar fa una diagonal en un punt alt, el més alt possible; el segon fa el mateix un o dos metres més avall. Si no hi ha fractura a la neu, poden seguir els restants. Un cop feta la diagonal, cal esquiar en un lateral de la pista per sortir-ne ràpid en cas que es produeixi l'allau.

En cas d'allau, què cal fer ?

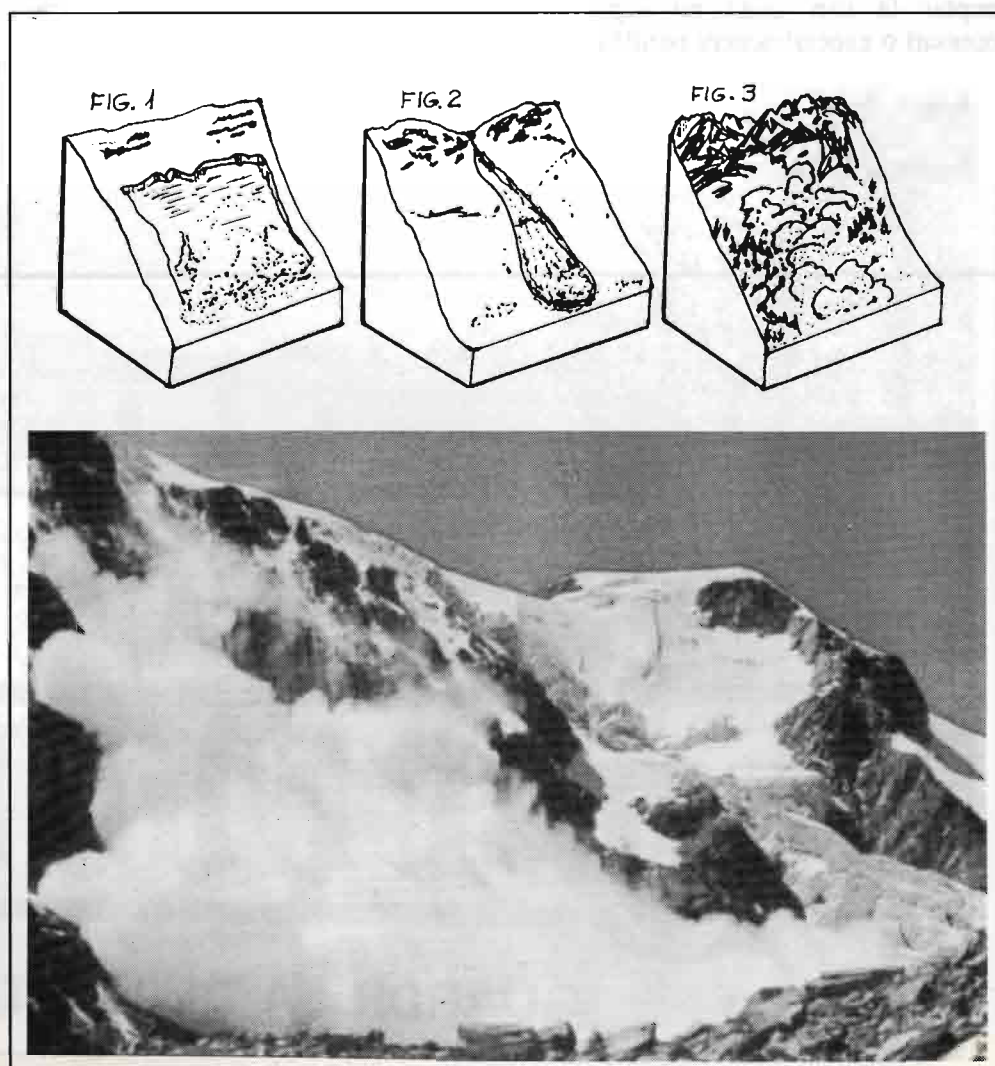
Si malgrat tot el que us hem dit fins ara teniu la mala sort de quedar afectats per un allau, us donem uns consells extrets del **Manual de esquí**, de Karl Gamma, H. Blume Ediciones, Madrid, 1984 :

"... Reaccionar ràpidament i amb calma :

* Cal tractar de sortir de la trajectòria de l'allau. Si podeu, deixeu anar els bastons i les fixacions i intenteu agafar-vos a una roca o arbre.

* Si l'allau us sepulta, tanqueu la boca i tracteu de mantenir-vos a la superfície de la neu amb moviments de tipus natatori.

* Si noteu que la massa de neu es va deturant, tracteu de sortir a

la superfície amb l'ajuda dels braços i creeu una cavitat d'aire per poder respirar.

* Quan sentiu l'equip de salvament crideu i sobretot no malgasteu les forces."

Hem tractat de recollir una informació bàsica sobre el tema dels allaus, no és exhaustiva, però pensem que per a molts pot significar-ne un punt de referència i reflexió.

Cal que recordem, però, que els esquiadors que no surten de les pistes marcades i eviten les que encara que marcades estiguin tancades, no corren quasi bé mai el perill que els afecti un allau, i els que de tant en tant esquiem fora pista, doncs... Cal que tinguem sempre en compte unes mínimes premisses d'actuació i no temptar la sort quan no sigui necessari o excessivament perillós.

Roger Pena

Secció d'Esquí

CAVAS

GUARDIOLA DE FONT-RUBÍ

COM ES VIU EL CARNAVAL

El temps de Carnaval reflecteix una època especial dins el calendari d'activitats de la nostra Entitat. Sabut és que la disbauxa carnavalesca no encaixa prou bé dins el còmput d'iniciatives que ha de promoure una agrupació excursionista i que aquest tema ha estat motiu de discussió en totes les juntes que han regit la Talaia. D'altra banda, però, no podem desentendre'ns de la realitat d'unes festes que sacsegen tota la ciutat i on, precisament, la nostra presència com a Entitat es remunta a una època ja llunyana.

La Talaia en l'actualitat compleix dignament el paper que li correspon. És al seu lloc i, com a tal, rep els honors deguts en tractar-se de la tercera societat més antiga de tot el reguitzell d'agrupaments i associacions que ara hi participen. Té veu i vot en la Comissió de Carnaval de la ciutat i, de fet, participa en tots aquells esdeveniments que li és possible.

Fet aquest preàmbul, vull entrar a analitzar alguns fets que poden ser motiu de reflexió en les

circumstàncies actuals en què ens trobem. Les Comparses continuen essent l'acte principal del carnaval vilanoví, malgrat alguna tossuderia periodística forana, i, conseqüentment, també de la nostra Entitat, ja que comporta una massiva participació. La comissió que l'organitza hi treballa tot l'any amb l'estímul de millorar l'edició precedent; un treball constant, basat en la voluntarietat altruïsta i un renovat esperit de sacrifici per reunir-se molts dies en una hora feixuga quan la jornada ja s'acaba.

Els comparsers en plena batalla de caramels a la Plaça de la Vila. Foto: Rosa Farriol

Els Cors de Carnestoltes de la Talaia. Foto: Rosa Farriol

Abans no me n'oblidi, vull fer esment que el programa general d'enguany reconeix que som la societat vilanovina amb més nombre de socis. Algú pensarà que en fem honor: set banderes, set... treiem cada any al carrer! Corrués inacabables de jovent darrera una senyera que, per als cuers, esdevé llunyana i sorda. Estic segur que una gran majoria s'hi retroba cada any, en aquesta situació. D'alguna manera o altra se la deuen sentir seva, aquesta bandera, malgrat que no sentin encara la necessitat de fer-se socis de la societat que els acull... Però, i la bandera dels socis? Home...! Aquest any ha anat més bé la cosa, ja que vorejàvem la quarantena de parelles, si bé per a la majoria d'elles molt probablement és l'única participació que hi tenen en tot l'any ja que moltes cares eren desconegudes.

Quaranta parelles! Déu n'hi do! Quina participació més galdosa per ser la societat amb més nombre de socis...! Hom reconeixrà que alguna cosa estranya deu passar. És que penseu que són d'excursió a la muntanya? NO!!! Qui més qui menys continua anant a la comparsa i, si més no, hi van els seus fills... Però, i doncs? on s'inscriuen? Ja us ho dic:

A QUAELSEVOL ALTRA SOCIETAT QUE NO SIGUI LA NOSTRA! (la seva, potser?).

D'excuses ben segur que se'n sentirien de tots els colors. Algú afegiria: "això és que no s'hi deuen trobar bé, i, ja se sap! Tothom és lliure de fer el que vulgui!" He intentat raonar una justificació i, certament, m'ha costat i encara no n'estic pas segur: possiblement hi influeixi el bagatge d'una època anterior, que, per causes diverses, propicià el distanciament de molts socis fins al desarrelament en unes festes que no l'obligaven a renunciar a la muntanya que estimava. Opino que si no ho tornen a provar no ho sabran mai, si s'ho passarien bé o no, malgrat haver-hi prou gent per testimoniar-ho. Però deu resultar més fàcil desentendre-se'n, no conscienciar-se que pertanyen a una altra Entitat que també els necessita per a altres esdeveniments allunyats de l'excursionisme.

Ho diré d'una altra manera: aquest any, els pocs que hi anàvem en ho passàrem d'allò més bé, a les comparses...! El dinar de germanor que férem després a la pròpia Entitat també fou acollidor i distès! La Xatonada social fou

un acte per "disfrutar" i riure en extrem (nota: només s'embrutà aquell qui ho volgué), on destaca el Sermó endreçat als socis, d'un enginy i qualitat per deixar satisfet al més exigent...! Els Cors de Carnestoltes ja han arrelat després de tres edicions; tothom s'ho passa molt bé, i si no... pregunteu-ho! I on les lletres de les cançons són acurades i escaients segons els fets importants socials de la vila, sense necessitat d'haver de caure en la grolleria...! (sic).

Tant en la Xatonada com en els Cors, hi passa un fet curiós: hi participa també un tipus de públic que, després, es deixa veure poc per l'Entitat. Tomen l'any vinent en record d'haver-s'ho passat bé l'any anterior. I doncs, els que seria més lògic que hi fossin...? àdhuc amb càrrecs de responsabilitat dins l'Entitat?! NO HI SON! És desconcertant per bé que no pas descoratjador. La Talaia no ha estat mai una Entitat que hagi sabut vendre bé el producte que ofereix. La gent s'hi despenja... I la gent ho ha de descobrir, si una cosa li interessa o no, més per la casualitat que no pas pel consell d'una bona amistat. "Ells s'ho perden...!", hi afegiria algú. Però, no és això, companys... Tants esforços mereixen una millor acollida de la massa social. A Ells van dirigits, molt per sobre d'uns possibles guanys econòmics que mai aniran malament. L'èxit d'una organització només recau en el caliu humà que el soci hi pot aportar. Altrament, vull deixar clar que no he tingut res a veure amb la Comissió organitzadora.

Antoni Sagarra i Mas

NOTÍCIES I COMENTARIS

VOLEN RESTAURAR SANT JAUME DE QUERALT

L'ermita romànica de Sant Jaume de Queralt està cada dia en més mal estat. Situada al peu del castell i al costat del collet de migdia, es veu com el temps és inexorable en l'esfondrament de la teulada i l'esberlament de les parets on hi ha les arcuacions llombardes. Volent-la reconstruir, els parroquians de Bellprat van tapar-la provisionalment amb un tendal de plàstic i posaren puntals a les arcuacions per evitar el desprendiment de les parets. Els falta el permís per a la reconstrucció i no hi ha manera d'aconseguir-lo. És una llàstima que, amb voluntat i amb diners, no es pugui treballar en la capella. Què han de fer per reconstruir l'ermita? És la pregunta que es fan, i no tenen resposta... Demanem a les autoritats, tan civils com eclesiàstiques, que tinguin en compte aquesta disposició dels feligresos i facin el que sigui perquè l'església torni a fer goig.

ARRANJAMENT DE LA FONT DEL BOSC (Sant Pere Sacarera)

Els que hi passem sovint ens hem quedat bocabadats. Mai haguéssim sospitat que encara tindríem l'ocasió de veure la Font del Bosc un altre cop fent patxoca, ja que feia molts anys que la tenien descurada i sense aixeta. Normalment, només rajava un minso rajolí, ja que el dipòsit mancava de condicions per emmagatzemar l'aigua, i aquesta se s'anava tot el sant dia.

Però tot arriba. I ara hi torna a haver una reforçada aixeta. A més, tota la part davantera de la font ha quedat arranjada per una capa de graveta, de manera que han desaparegut els tolls d'aigua pudenta.

Veurem quan de temps durarà!

A CAN GRAU DEL CABRA-FIC SEMBREN PLANTES AROMÀTIQUES

Hem llegit a la premsa comarcal que la Diputació de Barcelona ha cedit can Grau, en el municipi d'Olivella, perquè els joves de l'Escola Taller de Sitges hi facin plantacions d'herbes aromàtiques, que una vegada aconseguides en el viver de Santa Bàrbara de Sitges, han estat transplantades en terres ermes de can Grau. Entre les plantes hi ha la sàlvia i la farigola. La primera no és autòctona de les nostres contrades, però diuen que s'adapta al nostre micro-clima. La farigola és prou coneguda per nosaltres, però segons sembla és produïda pel seu renom fora de la comarca, ja que presenta una essència molt concentrada.

Felicitem la Regidoria de Benestar Social de l'Ajuntament de Sitges per la iniciativa i la Diputació per la seva aportació. No cal dir que tot el que sigui donar un xic de vida al massís del Garraf serà ben vist pels excursionistes i, si això representa obrir un altre cop una masia, encara més.

NETEJA I RESTAURACIÓ DEL PARC NATURAL DEL GARRAF

Per altra banda, la Diputació, amb col·laboració de l'INEM, ha endegat un programa de neteja i restauració d'arbres a can Grau i Vallgrassa, amb tractament de zones afectades de plagues en el Parc Natural, com també neteja de voreres de carreteres i àrees d'acampada de la seva zona d'influència.

No cal dir que els arbres no haurien d'arribar a l'extrem en què es troben i que la comunitat és una mica inconscient amb les deixalles. Esperem temps millors que no sabem quan arribaran!

NOVA SORTIDA ECOLÒGICA VILANOVIVA

Estava anunciat que l'Associació per a la Protecció del Medi Ambient de Vilanova i la Geltrú faria una sortida al bosc de Solers, on, en un recorregut d'uns set quilòmetres, realitzarien plantacions de llavors d'alzina i de pi pinyoner, així com la col·locació de caixes-niu i de rètols recomanant de respectar el bosc.

Ja vam dir en una altra ocasió, i amb motiu de la neteja del bosc de Lurdes, que des de la Talaia felicitem els components d'aquestes lloables iniciatives i esperem que siguin sovintejades.

CONDOLENÇA

El passat 5 de desembre, va deixar-nos per sempre un bon amic i conegut de la nostra Entitat. Pere Sanjaume i Giralt va ésser durant molts anys president del Comitè de Marxes de la FEEC i un antic membre del C.E.Pirenaic, de Barcelona, i els de la Talaia el recordarem sempre, ja que havia estat l'artífex federatiu pel qual la nostra Marxa per Descripció fos homologada al si del Comitè de Marxes. Ens ho havia repetit diverses vegades, fins quan el trobàvem en alguna altra marxa ens recordava que aquell sistema nostre era diferent al de les altres, com ara la Dufour, la d'Atzimuts, la d'Orientació o la de Coordinades.

Ell mateix, conjuntament amb el Daniel Oriol, havien vingut a verificar les primeres Marxes de Descripció que figuraven al calendari federatiu. I prenia notes en un petit bloc i amb un llapis minúscul dels llocs per on passava i anotava qualsevol anomalia observada que, després, al final, ens feia saber.

El qui fou ànima del Comitè de Marxes ens ha deixat. Descansi en pau, Pere Sanjaume i Giralt.

NOTOS +3 NESTRES

SEMPRE AL SERVEI DEL MOTORISME VILANOVÍ

Sant Francesc, 8-10 - Tel. 893 27 38 - 08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

LA QUALITAT

SUPERMERCATS * SEGUR DE CALAFELL

BOLSOS

rodero

Avda. Francesc Macià, 65 / Sant Gregori, 4
Tel. 815 18 44
08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

VIDRES VILANOVA

roure

CRISTALLS I VIDRES PLANS
DE TOTA CLASSE
FUSTERIA D'ALUMINI

EXPOSICIÓ
PARE GARI, 26
TEL. 893 87 07

mampares
bany i dutxa

VENTIKLAR®

2S Cesana spa

MABELUX

d uehban*

**ORIGINAL
DUSCHOLUX®**

MILLOREM CATALUNYA

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social
Direcció General d'Acció Cívica